

W numerze
DODATEK TURYSTYCZNY!

NIEPEŁNOSPRAWNI TU *i* TERAZ

ISSN 1895 – 4987 EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

LISTOPAD

11/78/2015

**ZASŁUŻONY DLA
JELENIEJ GÓRY** str. 16-17

Dzień Białej Laski
str. 18-19

Andrzej znowu mówi
str. 24

Wysokość darowizn była różna – od 11 tysięcy do 19 złotych

77 tys. zł dla potrzebujących!

Tradycyjnie już w październiku Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych podsumował akcję zbierania 1% podatku od osób fizycznych. Upoważnionymi do zbierania darowizn z tytułu jednego procenta są organizacje pożytku publicznego. W tym roku łączna kwota wpłat od ponad półtora tysiąca darczyńców wyniosła około 77 tysięcy złotych.

Była to kwota mniejsza w porównaniu z rokiem ubiegłym o około 7 tysięcy złotych, ale zwiększyła się liczba obdarowanych. W ubiegłym roku było ich 22, a w tym roku jest ich 39.

W tym roku KSON odszedł od szerokiej akcji medialnej promującej godne popularyzacji postawy darczyńców. Po doświadczeniach lat poprzednich, a szczególnie ubiegłego roku, kilka obdarowanych rodzin spotkało się z wyjątkową nieżyczliwością w swoim otoczeniu, z tego powodu nie jest podawana informacja o konkretnych obdarowanych osobach.

– Niestety mowa nienawiści sięga również tak czystych

intencji jak pomoc drugiemu człowiekowi, a przecież od nieludzkich słów do nieludzkich zachowań jest tylko krok.

Mamy nadzieję, że ten niemiły akcent nie wpłynie na postawy ludzi, którzy chcą pomagać innym – mówi prezes KSON-u Stanisław Schubert.

– Przypominamy, że akcja

1% trwa od stycznia do kwietnia każdego roku i polega na zaznaczeniu w deklaracjach PIT chęci przekazania darowizny. Ważne jest to, abyśmy wpisali w odpowiedniej rubryce numer KRS i nazwisko osoby lub instytucji obdarowywanej.

W tym roku oprócz osób fizycznych darowiznami wyróżniono również kilka organizacji pozarządowych na realizację celów statutowych. Wszystkie środki zadeklarowane przez darczyńców przekazano na rachunki obdarowywanych bez żadnych potrąceń w dniu 12 października br. Darczyńcom w imieniu obdarowanych składamy wyrazy podziękowania – dodaje Stanisław Schubert.

Warto już dziś zastanowić się kogo zamierzamy obdarować w rozliczeniu PIT w roku 2016.

Łukasz Muraszko

**NIEPEŁNOSPRAWNI
TU i TERAZ**

**TRIANON
POLSKA**

BIULETYN DOFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW PFRON

**Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych**

Wydawca: Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych

Współpraca: Stowarzyszenie „Działajmy Razem” TRIANON PL Cieszyń, Lubuski Sejmik Osób Niepełnosprawnych

Redaktor Naczelny: Robert Zapora **Sekretarz redakcji:** Bożena Bryl-Chrząszcz

Redakcja: Andrzej Grzelak, Elżbieta Schubert, Tadeusz Siwek, Leszek Kosiorowski, Monika Żak (koordynator projektu), Damian Kostka,

Przemysław Kaczałko, Jerzy Ogonowski, Andrzej Koenig, Piotr Koniecznyński, Magda Weidner – dziennikarka Gazety Lubuskiej, Daria Zawadzka

Adres wydawcy i redakcji: 58-500 Jelenia Góra, ul. Osiedle Robotnicze 47A, tel. 75 75 242 54 tel./fax 75 75 231 83, e-mail: biuro@kson.pl

Skład: AD REM, 58-500 Jelenia Góra, ul. Okrzei 12, tel. 75 75 222 15. **Druk:** GRAFIX, 58-506 Jelenia Góra, ul. Wrocławska 59, tel. 75 712 30 74
Nakład 8000 egz.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega prawo do skracania i redakcyjnego opracowania materiałów przyjętych do druku.

Czy potrzebny jest twór, którego praca do tej pory nie przyniosła efektu?

Działa rada, a... nie działa

Ma pięciu członków, a ich głównym zadaniem jest wspieranie starosty w sprawach istotnych dla osób niepełnosprawnych. Mowa o Powiatowej Społecznej Radzie ds. Osób Niepełnosprawnych. Problem w tym, że w jej składzie nie ma reprezentanta jednej z najprężniej działających organizacji pozarządowych w regionie – czyli Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych.

Kilka tygodni temu do starostwa powiatowego – a w zasadzie komisji wyłaniającej skład rady – wpłynęło 12 kandydatur na nowych członków (upłynął bowiem 4-letni okres działalności poprzedniej). Trzy zostały zgłoszone po ustawowym czasie, więc nie brano ich pod uwagę. Z pozostałych 9 wybrano 5 osób. Niestety pomijając kandydata zgłoszonego przez KSON. Dlaczego? O komentarz w tej sprawie poprosiliśmy urzędnika nadzorującego działalność rady – starostę powiatu jeleniogórskiego Annę Koniecznyńską. – Komisja wybiera do składu rady 5 osób, nie przyglądając się temu dokładnie, która organizacja je zgłosiła, bo nie to jest priorytetem. Ważny jest natomiast wkład pracy, jaki w działalność rady może włożyć kandydat – powiedziała.

Taka sytuacja może dziwić, ponieważ KSON od lat wspomaga osoby niepełnosprawne w wielu dziedzinach życia, odnosząc przy tym spore sukcesy – jak choćby realizacja projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej – dotyczącego przeciwdziałania przemocy, a obejmującego całą Polskę czy program aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych, o którym w ostatnim czasie szeroko mówiło się w lokalnych mediach. O tych zasługach, komisja wybierająca przedstawicieli do Rady ds. Osób Niepełnosprawnych zdała się jednak nie pamiętać. Szkoda, bo kandydaci proponowani przez KSON mają jego pełne wsparcie i pomoc. I to właśnie wywołuje największe kontrowersje w sprawie.

Można więc odnieść wrażenie, że w radzie zasiadają wybitni fa-

chowcy i znawcy tematu. Taki skład powinien gwarantować skuteczność w działaniu.

Co więc do tej pory – czyli w okresie kiedy urząd starosty pełni Anna Koniecznyńska – udało się osiągnąć przedstawicielom Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych?

Pani starosta otwarcie przyznaje, że... nic. Tym niemniej wciąż odbywają się spotkania i ustalenia, jak pomagać. Dyskusje wydają się więc co najmniej bezowocne.

Pomysł powołania rady, która doradzałaby urzędnikom w jakich dziedzinach można nieść pomoc osobom tego potrzebującym jak najbardziej zasługuje na pochwałę. Nasuwa się jednak pytanie czy jest nam potrzebna rada, której działania do tej pory nie przyniosły żadnego wymiernego efektu?

Z tym pytaniem zwróciliśmy się do Stanisława Schuberta, prezesa KSON.

– Jeżeli te rady będą działały w tak fasadowy sposób i będą jedynie akceptowały algorytmowy podział środków, a nie będą jako organy doradcze próbowały podsuwać swoim szefom – czyli starostom czy prezydentom – pewnych korzystnych dla niepełnosprawnych rozwiązań, to stracą swój sens istnienia.

Nie można jednak nie wspomnieć, że przecież w poprzednich kadencjach Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, przedstawiciele KSON byli obecni.

Powodem – zdaniem Stanisława Schuberta – było przede wszystkim zajmowanie się wręczaniem nagród „Liczyrzepy” dla praco-

dawców zatrudniających w swych przedsiębiorstwach osoby niepełnosprawne, całkowicie pomijając np. kwestię rozwoju turystyki.

Dlaczego więc urzędnicy tworzą podobne ciała doradcze? Odpowiedź jest prosta. Takie są wymogi prawa. – Są to osoby z dużo większym doświadczeniem w walce – chociażby z likwidowaniem barier architektonicznych – niż urzędnicy. I to jest właśnie ta oczekiwana pomoc – twierdzi pani starosta.

Przemysław Kołpajew

NASZ KOMENTARZ

Zadania jakie stoją przed powiatową radą są niezwykle istotne z punktu widzenia środowiska osób niepełnosprawnych powiatu ziemskiego. Tym gorzej, że w skład rady wchodzi czterech mieszkańców Jeleniej Góry, a tylko jedna mieszkanka Janowic. Można mieć wątpliwość na podstawie dotychczasowej działalności członków tej rady, czy mają oni rozeznanie co do często bardzo trudnej sytuacji mieszkańców podkarkonoskich obszarów wiejskich. Będziemy się przypatrywać działalności tej rady, w której nas nie ma, może powołamy radę konsultacyjną, której umocowanie wcale nie musi być słabsze niż obecnej rady. Szkoda więc, że jej członkowie nie mogą pochwalić się żadnymi istotniejszymi osiągnięciami na niwie współpracy z urzędnikami jeleniogórskiego starostwa. Być może sytuacja jeszcze zmieni się na lepsze. Pytanie jednak kiedy?

(KSON)

Niewidomy „buszuje” w internecie, czyli oceniamy strony pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych

Pułapek wciąż jest sporo

Zgodnie z rozporządzeniem ministra administracji i cyfryzacji, od czerwca 2015 r. wszystkie instytucje publiczne w Polsce (chodzi o grupę aż 80 tysięcy podmiotów) powinny przestrzegać międzynarodowego standardu dostępności stron internetowych WCAG 2.0. Oznacza to, że ich strony www powinny być powszechnie dostępne dla użytkowników, niezależnie od rodzaju ich niepełnosprawności, ograniczeń, wieku, używanego sprzętu i oprogramowania.

Temat ten był opisywany wielokrotnie w różnych mediach, m.in. w „Niepełnosprawni tu i teraz”. Po kilku miesiącach obowiązywania Rozporządzenia sprawdzamy, jak strony www dostosowane są do nowych wytycznych.

Urząd Marszałkowski – śląski

Zacznijmy od śląskiego Urzędu Marszałkowskiego (www.slaskie.pl) – znajdujemy tutaj „wyszukiwarkę”. Nie zauważyłem jednak zakładki „wielkość czcionki” i „przejdź do...”. Skróty klawiszowe, z których korzystają osoby m.in. niewidome działają bez zastrzeżeń. Po wybraniu interesującej nas informacji, program udźwiękowiający przechodzi od razu do tego tekstu.

Lubuski Urząd Marszałkowski www.lubuskie.pl

Poza tym, że program czyta wszystko i podstawowe skróty klawiszowe działają, strona nie posiada podstawowych odnośników: „przejdź do treści”, „... do strony głównej”, „... do wyszukiwarki”. Wyszukiwarki nie znalazłem w ogóle. Nie ma wyboru wielkości czcionki czy też zmiany kontrastu.

Dolnośląski Urząd Marszałkowski – www.umwd.dolnyslask.pl

Chyba najlepiej dostosowana strona z tych trzech. Na stronie

głównej mamy przekierowanie na stronę dla słabo widzących oraz na stronę kontrastową. Jest również wyszukiwarka, choć nie do końca poprawnie opisana (brak słowa „wyszukiwarka” i „przycisk szukaj”). Skróty

przejsć po stronie. Nie wszystkie „fokusy” działają poprawnie. Skróty klawiszowe bez zastrzeżeń.

Powiat Jeleniogórski www.jeleniogorski.pl

Skróty klawiszowe działają poprawnie. Na stronie znajduje się „wyszukiwarka” ale nie jest poprawnie opisana. Brak pozostałych, podstawowych przekierowań (ułatwień w pracy) dla osób niepełnosprawnych. Nie ma możliwości wyboru wielkości czcionki i zmiany kontrastu strony.

Powiat Gorzowski www.powiatgorzowski.pl

Na początku portalu jest chyba wyszukiwarka, ale do końca

PORTAL WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

> SEJMIK > URZĄD MARSZAŁKOWSKI > FUNDUSZE EUROPEJSKIE > ZDROWIE > KULTURA > EDUKACJA > GOSPODARKA > SPORT > (NIE)PEŁNOSPRAWNI > RPO
> ORGANIZACJE POZARZĄDOWE > KOLEJE > ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH > ROZWÓJ REGIONALNY > BEZPIECZEŃSTWO > WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ > TURYSTYKA
> TRANSPORT I DROGI > BIURO W BRUKSELI > ROZWÓJ PRZESTRZENNY > JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE > MŁODY DOLNY ŚLĄSK > SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Dolnośląskie Obchody Święta Policji

Dzieci z Białorusi zwiedzają Dolny Śląsk

Pawilon Czterech Kopuł odzyskał swój blask!

Miasto Dzieci na Zamku Topacz

Realizacja RPO WD 2007-2013

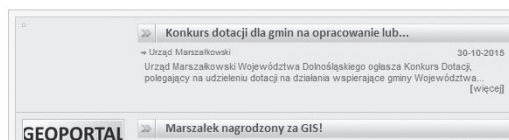
Do tej pory wydaliśmy:

4 306 499 184,25 PLN

Wartość podpisanych umów:

5 092 189 989,14 PLN

Konsultacje społeczne
Szczegółowego opisu
osi priorytetowych
RPO WD 2014-2020

GEOPORTAL

Marszałek nagrodzony za GIS!

Strona Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego jest chyba najlepiej dostosowana z tych, które porównywaliśmy w tej grupie.

klawiszowe działają poprawnie. Wszystko z poziomu klawiatury i dysfunkcji wzroku działa poprawnie.

Strona internetowa Powiatu Cieszyńskiego www.powiat.cieszyn.pl

Na stronie znajduje się przekierowanie strony na wersję kontrastową, znajduje się „wyszukiwarka”, lecz program tego słowa nie czyta. Nie zauważyłem możliwości wyboru wielkości czcionki. Nie ma także tzw. szybkich

nie jestem o tym przekonany. Poza tym, że program udźwiękowiający coś czyta, to klawiaturą poruszam się na zasadzie „prób i błędów”. Z trzech stron powiatów w mojej ocenie najbardziej nieprzyjazna.

Strona Miasta Cieszyna www.cieszyn.pl

Portal Miasta Cieszyna jak i Urzędu Miejskiego w Cieszynie jest wykonany zgodnie ze wszystkimi wymaganiami zawartymi w WCAG 2.0 i na bieżąco mo-

dernizowany. Poprawnie działają wszystkie przekierowania, wybo-ry czcionki czy wersji kontrastowej, włącznie z przekierowaniem do strony w całości dostępnej dla osób niepełnosprawnych.

Strona internetowa Miasta Jelenia Góra www.jeleniagora.pl

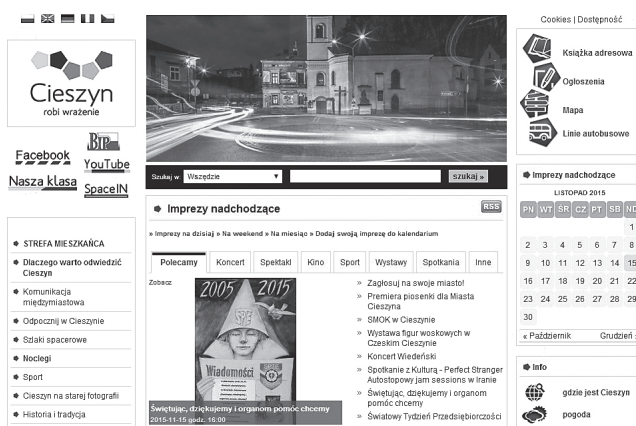
Strona od zeszłego roku nie uległa większej zmianie. Piszę to „patrząc” na nią jako osoba niewidoma i obsługująca ją z poziomu tylko klawiatury. Jest „wyszukiwarka” i na tym koniec. Skróty klawiszowe działają poprawnie.

Strona internetowa Miasta Gorzowa Wielkopolskiego www.gorzow.pl

Tutaj sytuacja wygląda tak, jak na większości opisanych wcześniej stronach. Możliwe, że jest

ona ciekawa dla osób widzących, pełnosprawnych, ale my, niewidomi, nie możemy z tego w pełni skorzystać.

Podsumowując wypada podkreślić, że nie było moim zamiarem wytykanie błędów urzędowi wojewódzkim, powiatowemu czy miejskiemu ale pokazanie, że z perspektywy osoby niewidomej obsługującej komputer z poziomu tylko klawiatury i programu dźwiękowego, nie wygląda to tak bajkowo i kolorowo. Chciałbym korzystać z tych stron tak samo, jak osoba widzą-

Strona www.cieszyn.pl jest wykonana zgodnie ze wszystkimi wymaganiami zawartymi w WCAG 2.0.

ca. Niestety, nie zawsze mam takie same szanse.

Pozostaje mieć nadzieję, że następny artykuł na ten temat będzie bardziej budujący.

Andrzej Koenig
Niewidomy

Dostępność stron www partii politycznych

Jeszcze kilka tygodni temu partie polityczne tak bardzo zabiegały o nasze głosy. Przyjrzelismy się wybranym partiom, jak dostosowały swoje strony pod kątem dostępności WCAG 2.0.

Prawo i Sprawiedliwość – PiS (www.pis.org.pl)

W mojej ocenie strona nie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Brak podstawowych elementów, czyli „wyszukiwarki”, „wielkości czcionki”, „szybkiego przejścia do wybranego artykułu czy informacji”. Jest „wersja kontrastowa”, lecz nie mogę ocenić, jakie wykorzystano kolory. Podstawowe skróty klawiszowe działają bez zastrzeżeń. Po wybraniu konkretnej wiadomości program udźwiękawiający czyta treść poprawnie i w całości.

Platforma Obywatelska – PO (www.platforma.org)

Sytuacja taka sama, jak powyżej – strona nie jest dostosowana do

potrzeb osób niepełnosprawnych. Brak podstawowych elementów czyli „wyszukiwarki”, „wielkości czcionki”, „szybkiego przejścia do wybranego artykułu czy informacji” oraz „wersji kontrastowej”. Podstawowe skróty klawiszowe działają bez zastrzeżeń. Po wybraniu konkretnej wiadomości program udźwiękawiający czyta treść poprawnie i w całości.

Polskie Stronnictwo Ludowe – PSL (www.psl.org.pl)

Sytuacja się powtarza. Brak „wielkości czcionki”, „wersji kontrastowej” czy „przejdź do...”. Doszukałem się „wyszukiwarki”, ale... pod koniec strony. Osoba niewidoma na pewno nie będzie klikała kilkanaście razy na klawiaturze „TAB” żeby do niej dotrzeć. Teoretycznie skróty klawiszowe działają, ale zdarzyło mi się, że znalazłem się po zatwierdzeniu „łącza” klawiszem „Enter” w innym miejscu strony, niż powinienem.

Kukiz '15 (www.ruchkukiza.pl)

Brak: „Wyszukiwarki”, „Wielko-

ści czcionki”, „Wersji kontrastowej”, „Przejdź do...”. Po wybraniu interesującej nas informacji jesteśmy bezpośrednio przenoszani na jej początek. Program udźwiękawiający działa na stronie bez zastrzeżeń.

KORWiN (www.partiakorwin.pl)

Kolejna strona niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych sensorycznie czy intelektualnie. Tak jak na opisanych wyżej portalach, brakuje czterech podstawowych założeń, które ułatwiają poruszanie się po serwisie.

W trakcie kampanii wyborczej partie i kandydaci usilnie zabiegali o poparcie różnych grup społecznych (górnicy, rolnicy, studenci, służba zdrowia). Osoby niepełnosprawne są raczej odstawione na boczny tor. Jednak ta grupa jest też cennym „zastrzykiem poparcia” dla kandydatów. Niestety nie zadbane o ich komfort przy poznawaniu programów partii, przeglądaniu newsów itd. A szkoda...

Andrzej Koenig
Niewidomy

Ratujmy Kubusia

Jakub urodził się 13 listopada 2014 roku. Wkrótce po urodzeniu wykryto u niego chorobę ATS Zespół Krętości Tętnic. Choć choroba ta w medycynie opisana została w 1967 roku, dotychczas na świecie zostało stwierdzonych około 100 takich przypadków. W Polsce to pierwszy.

– Tak naprawdę nikt nie wie, ile dokładnie dzieci z tą chorobą się urodziło, bo przeważnie szybko umierały – mówi pani Magdalena, mama Jakuba. To rzadkie schorzenie polega na wężykowatym przebiegu naczyń krwionośnych oraz wielu innych związanych z tym nieprawidłowościach, między innymi nadciśnieniu tętniczym, które bardzo osłabia organizm.

U Kuby występuje ciężka postać wady, naczynia są mocno poskręcane, głównym problemem klinicznym jest niewydolność prawej komory, która pracuje w warunkach bardzo dużego (maksymalnego) obciążenia. Chłopiec bardzo szybko się męczy, jest karmiony za pośrednictwem sondy, często łapie infekcje, których konsekwencją są na przykład zapalenia płuc. Podczas jednej z infekcji Kuba leczy-

Jest nadzieja na pomoc rocznemu dziecku.

ny był w Szpitalu Wojewódzkim nr 2 w Rzeszowie.

– Tam trafiliśmy na doktora Szymona Figurskiego. Znalazł on informację o tym, że klinika w Arabii Saudyjskiej ma bardzo dobre wyniki w leczeniu takich wad. Wszystkie operacje zakończyły się sukcesem – mówi mama Kuby. Klinika King Abdullah Medical City w Rijadzie w Arabii Saudyjskiej jest jedyną kliniką operującą takie przypadki. Zajmuje się tym od 4 lat. Mimo ogromniej nadziei, największym

problemem okazał się koszt zabiegu – około 500 tysięcy złotych! W zbiórkę zaangażowało się wiele osób i instytucji między innymi Caritas Polska, Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem w Przemyślu. Zorganizowane zostały aukcje charytatywne i koncerty. Rodzice cały czas wierzą, że uda się zgromadzić odpowiednie środki, które pozwolą na uratowanie ich syna. W ramce przedstawiamy praktyczne informacje, jak można pomóc.

D. Pilecka

NUMERY KONT, NA KTÓRE MOŻNA WPLACAĆ ŚRODKI NA LECZENIE:

- 1) KONTO OJCA KUBUSIA, na które można wpłacać kwoty nie przekraczające 4902 zł. Nr konta Tadeusza Brzyskiego 02909600043009006455170001 z dopiskiem „Na operację Kubusia Brzyskiego”.
- 2) SUBKONTO KUBUSIA: Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział w Przemyślu. 37-700 Przemyśl ul. Barska 15, nr konta 48 1020 4274 0000 1902 0060 3738. Tytuł wpłaty: Jakub Brzyski.
- 3) S.W.I.F.T – do rachunku taty Kubusia nr konta Tadeusza Brzyskiego PL 02909600043009006455170001 z dopiskiem „Na operację Kubusia Brzyskiego”. S.W.I.F.T: POLUPLPR
- 4) Darowizny w walutach obcych można przekazywać na następujące konta: Bank Millenium S.A. al. Jerozolimskie 133, 02-304 Warszawa S.W.I.F.T. BIGBPLPWXXX
euro (EUR): PL 23 1160 2202 0000 0000 3436 4677
dolar (USD): PL 57 1160 2202 0000 0000 6663 1212
funt (GBP): PL 36 1160 2202 0000 0000 7232 7236
z dopiskiem „przemysl_kuba 190915”

Niepełnosprawni i seniorzy na szlakach

Do końca roku 60-osobowa grupa seniorów i osób niepełnosprawnych weźmie udział w trzech wyprawach do Karkonoskiego Parku Narodowego. Pierwsza z wycieczek, organizowanych przez Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych z udziałem Karkonoskiego Parku Narodowego, odbyła się 12 listopada i prowadziła do Centrum KPN w Karpaczu.

– Jestem zaskoczona i zafascynowana bogactwem i różnorodnością flory i fauny regionu, w którym mieszkam od 40 lat – mówiła uczestniczka wyprawy pani Dominika. – Poznaliśmy ekologiczne podstawy hodowli lasu, ziołolecznictwa ze specyfiką ziół obszaru Karkonoszy, poznaliśmy rośliny „ogrodu Karkonoskiego”. W czasie warsztatów oglądaliśmy przez mikroskop budowę struktur kamieni, nasion, owadów, mchów i innych roślin – relacjonowała.

Pracownicy KPN-u z pasją przekazywali swoją wiedzę o sukcesach i zagrożeniach dla systemów leśnych flory i fauny Karkonoszy. Przy pięknej po-

godzie dużą atrakcją był 4-kilometrowy spacer wzdłuż ścieżki edukacyjnej „Dolina Wilczego Potoku”.

– Podczas spaceru spotkaliśmy kilkudziesięciu indywidualnych turystów, często obcojęzycznych. Przed nami jeszcze

Zapisy na wycieczki – w siedzibie KSON-u (Jelenia Góra, Osiedle Robotnicze 47A) od poniedziałku do piątku w godzinach od 10.00 do 16.00 lub telefonicznie pod numerem telefonu 75 75 24 254.

dwie wyprawy – mówiła koordynator projektu Monika Żak. – Jedna do Jagniątkowa (19 listopada) a druga 26 listopada do Szklarskiej Poręby – informowała.

Projekt realizowany jest przez Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych we współpracy z Karkonoskim Parkiem Narodowym przy pomocy środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

(Ł-M)

Fot. Ł-M

Kuracja w trakcie remontu

Jesienią w sanatoriach rozpoczynają się remonty. Nie wszyscy przed przyjazdem są o tym informowani, a rezygnacja z części turnusu może oznaczać obciążenie kosztami. – Pył i hałas wiertarek udarowych sprawiają, że kuracja traci swój sens – skarżą się kuracjusze.

Kuracjusz z Jeleniej Góry (dane do wiadomości redakcji) chciał podratować zdrowie w jednym z nadmorskich Uzdrowisk. Kiedy dostał długo wyczekiwane skierowanie na kurację do znanej z dobrej renomy „Perły Bałtyku” w Kołobrzegu, ucieszył się, choć zastanowiła go informacja o przeprowadzanym jednocześnie w obiekcie remoncie.

– Uspokojono mnie, że to prace nieuciążliwe. Była mowa o malowaniu, wymianie kafelków. Na miejscu okazało się, że to całodzienne kucie, wiercenie, ogromny hałas i pył od rana do wieczora. Na takie warunki się nie godziłem, wykluczają odpoczynek, wypaczają sens leczenia. Po kilku dniach pobytu (cały pobyt trwał od 4 do 25 października) byłem bardziej zmęczony i schorowany niż przed przyjazdem. Nie wiem jak wytrzymam cały turnus – denerwował się, kiedy rozmawialiśmy. Kierownictwo „Perły Bałtyku” w ramach rekompensaty zaproponowało mu ulgę w opłacie za telewizor, dodatkowe zabiegi, ale nie chciał z nich korzystać w takich warunkach. Myślał o rezygnacji z kuracji, ale obawiał się, że NFZ każe mu zwrócić koszty za niewykorzystany w pełni turnus.

Małgorzata Koszur, rzeczniczka prasowa Zachodniopomorskiego NFZ wyjaśnia, że o planowanych od 5 października do 30 grudnia remontach oraz ich zakresie na 2 i 3 piętrze „Perły Bałtyku” prezes Uzdrowiska SA Kołobrzeg informował wcześniej NFZ. Jak twierdzi wszystkie oddziały NFZ w Polsce przekazywały tę informację ubezpieczonym, którzy mieli w tym

„Perła Bałtyku” w Kołobrzegu, to znane w całej Polsce sanatorium. Aby pobyt nie zakończył się rozczarowaniem przed wyjazdem lepiej upewnić się, czy w obiekcie nie ma remontu.

czasie wyznaczoną w „Perle Bałtyku” kurację. Dwie osoby poprosiły o zmianę terminu. W związku z zażaleniem na uciążliwość remontu zapewniono kuracjusza z Jeleniej Góry, że Uzdrowisko Kołobrzeg nie pobierze opłaty za jego wcześniejszy wyjazd jeśli zdecyduje się przerwać leczenie, ale ma prawo pobrać opłatę od pacjenta, który samowolnie skróci pobyt. – W tym przypadku powód jest uzasadniony, Uzdrowisko powinno te koszty wziąć na siebie. Kuracjusz może złożyć skargę na piśmie do Zarządu Uzdrowisk lub po powrocie do domu do swojego oddziału NFZ. Jeśli otrzyma kolejne skierowanie, NFZ uwzględni wcześniejsze, uzasadnione przerwanie leczenia. NFZ będzie też monitorować sytuację w „Perle Bałtyku” tak, by przebieg remontu był dla kuracjuszy jak najmniej odczuwalny – podkreśliła.

Jak się okazuje, kuracjusz z Jeleniej Góry był jednym z nielicznych poinformowanych przez swój oddział NFZ o remoncie w trakcie kuracji. Inni, których o to zapytaliśmy, np. pan **Tadeusz** z Wrocławia, pan **Tomasz** z Poznania, przebywający w tym samym czasie w „Perle Bałtyku” nie byli wcale o tym uprzedzeni. – Codzienne kilkugodzinne prace

wiertarkami udarowymi już po kilku dniach pobytu porządnie irytują. Zdenerwowanie to najdelikatniejsze określenie. Rzeczniczka NFZ mówi, że kuracjusze byli wcześniej informowani o remontach, ale którzy? Jeśli wszystkie oddziały NFZ w Polsce powinny udzielać takich informacji wcześniej, dlaczego tego nie robią? – pytają niezadowoleni.

Prezes Uzdrowisk SA **Mateusz Korkuć**, zarządca wszystkich obiektów sanatoryjnych w Kołobrzegu wyjaśnia, że kuracje m.in. w „Perle Bałtyku” planowane są przez cały rok, z dużym wyprzedzeniem, a 5 czerwca o planowanych pracach poinformował NFZ. – Remontu nie było tu od 20 lat, od dawna mieliśmy uwagi dotyczące zużytego wyposażenia pokoi, łazienek. Niestety, nie ma złotego środka, by zadowolić wszystkich, te prace koniecznie trzeba było wreszcie wykonać – ubolewa.

Najlepiej więc dmuchać na zimne i zgodnie z radą rzeczniczki NFZ już w chwili, gdy otrzymujemy skierowanie na kurację, wykluczyć możliwość remontu. Pobyt w sanatorium przyniesie wówczas oczekiwane efekty, zamiast niepotrzebnej irytacji.

Tekst i fot. Jolanta Wiatr

Bezpieczna szkoła – bezpieczna przyszłość

W siedzibie Karkonoskiego Sejmiku Osób niepełnosprawnych odbyło się spotkanie trenerów zainteresowanych projektem „Bezpieczna Szkoła. Bezpieczna Przyszłość”, który jest skierowany do wszystkich szkół w Polsce. Istotą projektu jest upowszechnianie wśród wszystkich pracowników szkoły umiejętności rozpoznawania sytuacji zagrożenia oraz wiedzy o zasadach postępowania w takich sytuacjach.

– Trenerzy – komentuje koordynatorka tej części projektu Ewa Miłuch-Szewczyk – w pracy warsztatowej pracowali nad scenariuszem szkolenia i warsztatów ze wszystkimi pracownikami szkoły oraz koniecznymi materiałami pomocniczymi. Są to osoby z różnych regionów kraju, którzy wykazali się dużym doświadczeniem w pracy dydaktycznej i trenerskiej. Szczególną uwagę poświęcono obowiązującym w szkole procedurom na wypadek zagrożenia, a zwłaszcza zapisów dotyczących dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dzieci z niepełnosprawnością.

Dwudziestu uczestników spotkania podzieliło się swoją wiedzą i doświadczeniem na temat bezpieczeństwa w szkołach i innych placówkach edukacyjnych oraz wypracowania metod integrowania pracowników szkół wokół tego zagadnienia. Szczególną uwagę poświęcono niebezpieczeństwu zagrożeń terrorystycznych.

Przypominamy, że KSON przystępuje do realizacji projektu „Bezpieczna Szkoła. Bezpieczna Przyszłość” w oparciu o uzyskanie dotacji w konkursie ogłoszonym przez MEN. – To bardzo poważne zadanie – mówi

koordynator projektu Iwona Pikosz – bowiem wypracowane standardy musimy upowszechnić w 2300 placówkach wskazanych przez kuratoria we wszystkich regionach kraju.

– Oprócz audytu przygotowania placówek do postępowania w sytuacjach kryzysowych, pracować będziemy nad upowszechnianiem właściwych reakcji i zachowania w przypadku zagrożenia, dlatego też spektrum naszej współpracy nie tylko dotyczyć będzie pracowników oświaty, ale również instytucji i urzędów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Projekt trwał będzie 38 miesięcy, a już dzisiaj zgłaszamy potrzebę współpracy ze znawcami tej specjalności z całego kraju. Wkrótce uruchomimy stronę internetową i przekazywać będziemy na bieżąco informację z realizacji tego, szczególnie pożytecznego aktualnie projektu – podkreśla Iwona Pikosz.

M.D.

Fot. Archiwum KSON

Certyfikaty dla seniorów na czasie

W piątek, 13 listopada, w integracyjnej świetlicy Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych spotkało się ponad 40 uczestników i wykładowców trzeciej edycji kursów komputerowych „Senior na czasie”. Projekt realizowany był przez sejmik od maja br. przy udziale środków MPiPS.

Zakres szkolenia obejmował podstawy pracy na komputerze ale również, w grupie zaawansowanej, bardziej skomplikowanych form komputerowych operacji. Oddzielną grupę stanowili uczestnicy kursu finansowanego przez PFRON „Aktywizacja niepełnosprawnych seniorów 60+”. Podstaw znajomości komputera przy użyciu specjalnego programu dla słabowidzących i niewidomych uczyło się osiem osób z taką właśnie niepełnosprawnością.

– Nie wiedziałam – mówi pani Krystyna ze Stowarzyszenia Inwalidów Wzroku, że przy moim słabym widzeniu będę mogła opanować umiejętność

posługiwania się klawiaturą komputera. Dziś już mogę obsługiwać transakcje bankowe, surfować po Internecie oraz komunikować się ze znajomymi.

Dla wielu uczestników komputer stał się narzędziem umożliwiającym wirtualny kontakt przez Skype z rodziną z zagranicy. Wszyscy uczestnicy kursu zgłaszali chęć i potrzebę kontynuacji takiej właśnie nauki. – Będziemy

realizowali to w następnych projektach składanych do różnych instytucji. Doświadczenia zdobyte przez trzy edycje projektu Senior na Czasie, daje nam podstawy starania się o środki w dużym ogólnopolskim projekcie adresowanym szczególnie do starszych i niepełnosprawnych mieszkańców peryferyjnych miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców. Już współpracujemy z niektórymi

gminami powiatu jeleniogórskiego w celu rozpoznania możliwości i potrzeb w tym zakresie – mówi Monika Żak, koordynator projektu.

– Dzięki projektom mającym na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osiągnęliśmy jeden najważniejszy efekt – se-

niorzy przestali się bać komputera – dodaje.

M.D.

Fot. Archiwum KSON

Lubisz fotografować? Weź udział w konkursie „Dopóki życie trwa”

Pokaż, jak pomagasz innym

Już po raz szósty Urząd Miasta Zielona Góra ogłasza konkurs fotograficzny. Tym razem przebiegać będzie on pod hasłem „Dopóki życie trwa”. Kto może wziąć w nim udział? Organizacje pozarządowe i instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych z Zielonej Góry.

Pokażcie, jak działacie, co robicie, aby pomóc osobom niepełnosprawnym, jak działacie, pracujecie ze swoimi podopiecznymi. Przekażcie emocje i to, co codziennie widzicie – uśmiech, radość, chęć życia. Jak podkreślają organizatorzy celem konkursu jest m.in. inspirowanie do kreatywnych działań na polu artystycznym osób niepełnosprawnych, upowszechnianie i popularyzacja fotografii, jako dziedziny sztuki, ukazywanie osób niepełnosprawnych w naturalnych czynnościach życiowych właśnie przy pomocy fotograficznych środków wyrazu.

Każdy może przesłać trzy prace. Mogą być czarno-białe lub kolorowe. Ważne jest, aby zachować wymiar 20 na 30 na papierze fotograficznym, czy też wydruku.

(maw)

Fot. Organizator

Konkurs fotograficzny **Dopóki życie trwa**

Zdjęcia należy wysyłać do 4 grudnia br. na adres: Urząd Miasta Zielona Góra Wydział Oświaty i Spraw Społecznych ul. Zachodnia 63 a (65-552) Zielona Góra. Nie zapomnijcie zawrzeć dopisku: konkurs fotograficzny „Dopóki życie trwa.” Zwycięzców poznamy 14 grudnia. Szczegółowy regulamin znajdziecie na stronie urzędu miasta: www.zielonagora.pl.

Tu niewidomi znajdą pomoc

Koło Polskiego Związku Niewidomych w Gorzowie Wlkp. funkcjonuje już wiele lat. – Członkami PZN mogą być osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu wzroku, z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności zarówno dorośli jak i dzieci – informuje prezes Elżbieta Czerwonka.

Zebrania dla nowo przyjętych członków organizowane są raz na pół roku. Celem tych zebrań jest udzielanie informacji na temat przysługujących ulg i przywilejów, zapoznanie z działalnością związku, a przede wszystkim zapoznaniem z możliwościami prowadzenia rehabilitacji. – Mam przygotowane różne informacje oraz wskazówki dla nowych członków. Możemy również zorganizować wyjazd szkoleniowy na przykład do ośrodka w Bydgoszczy. Tam prowadzone są szkolenia przygotowujące do samodzielnego życia dla osób niewidomych

i słabowidzących – informuje pani prezes.

Razem łatwiej

Obecnie w gorzowskim kole zrzeszonych jest około 400 osób z Gorzowa Wlkp., Skwierzyny, powiatu gorzowskiego, sulęcińskiego. Ważne są dla nich systematyczne spotkania, możliwość skorzystania ze wsparcia oraz wspólne wyjazdy szkoleniowe oraz integracyjne. Celem dzia-

„Polski Związek Niewidomych, Koło w Gorzowie Wlkp. zaprasza do swojej siedziby przy ul. Chrobrego 6, telefon 95 735 39 69. „

łania gorzowskiego koła jest udzielanie osobom zrzeszonym pomocy w społecznej integracji, rehabilitacji, wyrównywaniu szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnieniu i aktywności społecznej. Ważne jest odwiedzanie członków koła

w Domu Pomocy Społecznej. Zarząd Koła PZN w Gorzowie Wlkp. opiera swoją działalność na pracy społecznej członków.

Wyjazdy i spotkania

Składki przeznaczone są na prowadzenie biura oraz organizację wspólnych wyjazdów, które organizowane są kilka razy w roku na turnusy rehabilitacyjne oraz wyjazdy integracyjne. Są też turnusy wypoczynkowe w miejscowościach nadmorskich, w górach lub nad jeziorami. Corocznie organizowane są wycieczki i wyjazdy krajoznawcze a także zagraniczne. Turnusy szkoleniowe dla członków koła obejmują różnego rodzaju rehabilitacje: podstawową, leczniczą, społeczną, zawodową, orientacji przestrzennej (poruszanie się z białą laską) i nauki życia codziennego. Wyjazdy takie odbywają się w Ośrodku Leczniczo-Rehabilitacyjnym Klimczok w Ustroniu Morskim lub w Ośrodku Rehabilitacji i Szko-

lenia w Bydgoszczy. – Ważna jest dla nas wymiana doświadczeń, również dzielenie się in-

formacjami o lekarzach, klinikach także poza granicami Polski. Wiele osób przychodzi aby porozmawiać, pobyć razem. Wiele osób również dzwoni, aby porozmawiać, gdy czują się samotne – mówi jedna z wolontariuszek Koła PZN w Gorzowie Wlkp.

Na co dzień i okolicznościowo

Organizowane są również imprezy okolicznościowe takie jak zabawa karnawałowa, impreza mikołajkowa, spotkanie opłatkowe z poczęstunkiem wigilijnym i śpiewaniem

kolęd. Spotkania integracyjne z okazji Dnia Dziecka mają najczęściej charakter wyjazd-

wy były wyjazdy do Zoo Safari, Muzeum Chleba w Bogdańcu, Wioski Labiryntów i Źródeł w Paprotach, Wioski Hobbitów, Parku Wieloryba w Rewalu. W październiku co roku organizowany jest Dzień Białej Łaski. Spotkania członków koła PZN w Gorzowie Wlkp. są pełne niezapomnianych przeżyć, ponieważ w gronie osób podobnych do siebie wszyscy czują się dobrze i nabierają pewności siebie. Zawierają nowe znajomości, otwierają się na świat, dzięki czemu z łatwością integrują się ze środowiskiem. Imprezy integracyjne dla osób niewidomych słabo widzących odbywają się dzięki dofinansowaniu ze środków PFRON oraz dużemu zaangażowaniu wolontariuszy koła.

Dorota Pilecka

Zdjęcia udostępnione przez Koło PZN w Gorzowie Wlkp.

Do parkowania na tzw. „kopertach” uprawnia specjalna karta parkingowa. Od 1 lipca 2015 r. obowiązują tylko nowe karty parkingowe, uprawniające do parkowania na tzw. kopertach, przeznaczonych dla pojazdów osób z niepełnosprawnością. Poprzednie karty straciły ważność i nie uprawniają do parkowania w tych miejscach.

3) placówka zajmująca się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

[illegible]

Więcej informacji dotyczących uzyskania karty parkingowej można znaleźć na stronach internetowych prowadzonych przez Integrację: www.karta-parkingowa.pl oraz na portalu www.niepelnosprawni.pl.

W przypadku zaparkowania pojazdu na tzw. kopercie,

bez pozostawienia w nim w widocznym miejscu nowej (nowy wzór) karty parkingowej, kierujący musi liczyć się z niżej wymienionymi konsekwencjami. Zgodnie z obowiązującymi przepisami za pozostawienie pojazdu na miejscu przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością bez

ważnej karty parkingowej grozi mandat karny w wysokości 500 zł. Kierowca otrzyma również 5 punktów karnych.

Kary dotkliwe

Jeżeli kierowca zaparkuje pojazd na miejscu przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością, a dodatkowo posługuje się w sposób nieuprawniony ważną kartą parkingową, zostanie ukarany mandatem karnym w wysokości 800 zł (za posługiwanie się kartą parkingową przez osoby nieuprawnione grozi mandat w wysokości 300 zł). Funkcjonariusze uprawnionych służb, w tym straży miejskiej, wydają również dyspozycję usunięcia pojazdu z tzw. koperty na koszt właściciela.

(SM) fot. SM

Uprawniona osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej, kierująca pojazdem samochodowym oraz kierujący pojazdem przewożący taką osobę mogą, pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności, nie stosować się do zakazów wyrażonych znakami: B-1, B-3, B-3a, B-4, B-10, B-35, B-37, B-38 i B-39.

Sportowe wieści z Ziemi Lubuskiej

Same pozytywne informacje w listopadzie od Zrzeszenia Sportowo-Rehabilitacyjnego „START” Zielona Góra. Miesiąc się jeszcze nie zakończył, a na koncie podopiecznych kolejne tytuły.

Szymon Sowiński, zawodnik stowarzyszenia wziął udział w Pucharze Świata niepełnosprawnych w strzelectwie sportowym, który odbył się w Stanach Zjednoczonych (od 31 października do 8 listopada br.). Reprezentował nasz kraj, wchodząc w skład czteroosobowej drużyny i zajął czwarte miejsce. A 14-15 listopada w Wojewódzkim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Drzonkowie odbyły się Drużynowe Mistrzostwa Polski niepełnosprawnych w tenisie stołowym organizowane przez Polski Związek Tenisa Stołowego w Warszawie. Po raz czwarty z rzędu niepokonani okazali się zawodnicy zielonogórskiego „Startu”, zdobywając tytuł Druży-

nowego Mistrza Polski 2015.

Tymczasem w Gorzowie Wlkp. czas na długo oczekiwane wydarzenie. Już w środę 19 listopada o 10.00 na boisku spotkają się ze sobą dwie drużyny Balian II Rugby Wielkopolska – Strangers Zielona Góra. Nie mieliście jeszcze okazji być na żywo na meczu rugby na wózkach? Tego spotkania nie możecie przegapić. – Wspaniała atmosfera, karłowate wyczyny zawodników, niesamowita adrenalina, możliwość rozmowy z profesjonalnymi zawodnikami – to wszystko po to, aby rozpropagować tę dys-

cyplinę, zintegrować ludzi z różnych środowisk oraz pokazać jak łamać bariery – zapowiadają organizatorzy.

Spotkanie odbędzie się w ramach kampanii informacyjno-promocyjnej „Możemy, bo chcemy, czyli niepełnosprawni o niepełnosprawnych” realizowanej przez Fundację Ad Rem i portal www.egorzowska.pl.

(maw)

Fot. START Zielona Góra

KSON zasłużony dla Jeleniej Góry

Fot. Przemek Kaczalko

W sali widowiskowej Jeleniogórskiego Centrum Kultury uhonorowano 30 października br. osoby i instytucje „Zasłużone dla Miasta Jeleniej Góry”. Wręczono również nagrody finansowe i tytuł honorowego obywatela stolicy Karkonoszy. Radni docenili działalność Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych oraz jego prezesa Stanisława Schuberta.

Wśród osób wyróżnionych przez radnych znaleźli się związani z działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych. – Myślę, że wszyscy jeleniogórzanie są fajni, a ci, którzy zostali wyróżnieni są najfajniejsi – ocenił przewodniczący Rady Miejskiej Jeleniej Góry Leszek Wrotniewski. W tym roku nie było kontrowersji pod-

czas głosowania, jeśli są jakieś zastrzeżenia, są one rozstrzygane na Komisji Statutowo-Organizacyjnej. Tak więc w JCK-u zgromadziło się grono wybitnych mieszkańców naszego miasta.

Podwójne wyróżnienie

Tytuł „Zasłużonego...” otrzymał zarówno Stanisław Schubert,

jak i Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych. – Przymiotnik Karkonoski oznacza jakość, przymiotnik Karkonoski oznacza rzetelność, przymiotnik Karkonoski oznacza niezawodność, a jeśli dodamy do tego otwartość i chęć pomocy wyjdzie nam z tego Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych – to instytucja, dzięki której słowo niepełnosprawny przestaje mieć znaczenie – mówił ze sceny prowadzący uroczystość Ryszard Grzywacz, który wcielił się w rolę Piotra Kraśko, a całe

Fot. Przemek Kaczalko

Za „Zasłużonych dla Jeleniej Góry” zostali ponadto uznani: ksiądz prałat Jerzy Gniatczyk, ksiądz dziekan Krzysztof Kowalczyk, Jan Wołkowiecki, Stanisław Gmyrek, Franciszek Kosch, a także Zespół Szkół Ekonomiczno-Turystycznych w Jeleniej Górze. Nagrody Miasta Jeleniej Góry otrzymali: Teresa Adamowicz (w dziedzinie działalności społecznej), Adam Wolak (kultura i sztuka) oraz Janusz Lewiński (sport i turystyka). Honorowym obywatelem Jeleniej Góry został Wiktor Marconi.

wydarzenie odbywało się przy scenariuszu głównego wydania Wiadomości. W rolę reportera rozmawiającego z wyróżnionymi wcielił się Justyn Bilski.

Radość z pomagania

– Od 15 lat pozyskujemy środki na aktywizację osób niepełnosprawnych – głównie spoza budżetu Miasta. Mamy jeden podstawowy cel – wyciągnąć ludzi z domu. Choć strzyka was w krzyżu, bolą was nogi – warto wyjść, bo przez każdy promyk spotkania z drugim człowiekiem przedłużamy sobie życie, wypełniamy sobie życie również potrzebą pomagania drugiemu człowiekowi – powiedział prezes Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych, Stanisław Schubert. – Sejmik i jego dokonania nie byłyby możliwe, gdyby nie ogromna rzesza wolontariuszy, z czego większość to ludzie niepełnosprawni – dodał szef KSON-u dziękując wszystkim wolontariuszom i organizacjom, z którymi współpracuje.

Wśród uhonorowanych była również Ewa Pelzer – nazywana Białym Aniołem działaczka stowarzyszenia W Cieniu Lipy Czarnoleskiej, która od dziesięcioleci charytatywnie działa na rzecz osób poszkodowanych przez los. – Chciałabym podziękować prezesowi Towarzystwa Walki z Kalectwem (wnioskodawcom – red.) Lechowi Karwowskiemu, wiceprezes Lucynie Szpak – za to, iż dostrzegli moją

działalność na niwie pomocy ludziom potrzebującym – powiedziała Ewa Pelzer. Jestem tylko małym ogniwem w tym ogromnym łańcuchu pozytywnych zdarzeń. Moja pomoc nie byłaby możliwa, gdybym na drodze swojego życia nie spotkała szlachetnych ludzi – dodała wyróżniona przez jeleniogórskich radnych.

Przemek Kaczałko

Międzynarodowy Dzień Niewidomych obchodzony jest każdego roku

Biała laska i „Lalka” z audiodeskrypcją

Na Podbeskidziu działają cztery koła terenowe: dwa w Bielsku-Białej oraz po jednym w Cieszyźnie i Żywcu. Każde z nich „białą laskę” obchodziło inaczej. Jednak zwieńczeniem było wspólne wyjście do Teatru Polskiego w Bielsku-Białej na sztukę Bolesława Prusa „Lalka” w reżyserii Anety Gorszyńskiej. Spektakl ten przygotowany został i wystawiany w ramach ogłoszonego przez prezydenta Bronisława Komorowskiego roku 2015 – Rokiem „Lalki”.

Podstawowym założeniem reżyserki spektaklu jest odciążenie „Lalki” od wpisanych w nią szkolnych interpretacji i skojarzeń. Owiany złą sławą „konflikt między romantyzmem a pozytywizmem” nie jest już w stanie rozpaść dzisiejszej publiczności. W odczuciu reżyserki można jednak pokazać, że ciekawe zderzenia i odbicia tkwią dziś w „Lalce” gdzie indziej: w emocjach bohaterów, w niemożliwej miłości, w zaskakującej aktualności stosunków ekonomicznych opisywanych przez Prusa, w ironicznym spojrzeniu na polską mentalność oraz w wyrazistej klasowości świata, dziś rozumianej inaczej, ale przecież obowiązującej.

Corocznie 15 października na całym świecie obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Niewidomych i Święto Białej Laski. W tym dniu osoby niewidome, ociemniałe i słabowidzące wspólnie spotykają się w większym gronie i podsumowują ostatnie 12 miesięcy, wspominają imprezy, zabawy, konkursy, turnieje w których brali udział, ale przede wszystkim mile spędzają wspólnie czas.

– Podzielię się z Państwem kilkanaście wrażeń osób niewidomych po spektaklu. Sztuka pokazywała życie jako teatr, gdzie bohaterowie byli jednocześnie widzami. Szczególnie urzekła mnie postać Rzeckiego grana przez kobietę, która uwypukliła charakter postaci. Audiodeskrypcja umożliwiła mi pełne rozeznanie w akcji oraz odbiór emocji jakie przedstawili aktorzy swoimi gestami – mówiła niewidoma Iwona Czarniak.

– Wersja kinowa „Lalki” różni się od wersji przedstawionej przez Teatr Polski. W sztuce można było odnaleźć kilkanaście wątków odnoszących się do czasów współczesnych. Zachwyciła mnie gra aktorów zwłaszcza Pana Kazimierza Czapli, który wcielił się w postać Wokulskiego – stwierdził słabo widzący Jan Nawrot.

– Największe wrażenie zrobił na mnie Kazimierz Czapla, który wcielił się w Wokulskiego. Spektakl porusza wiele wątków i uważam, że zarówno młode pokolenie, które czyta „Lalkę” jako lekturę w szkole, jak i starsi powinni wybrać się do teatru, aby zasmakować spotkania z żywą sztuką. Dodam sztuką przez duże „S” – podsumowała zaprzyjaźniona ze środowiskiem

osób niewidomych i współorganizatorka wyjść niewidomych do teatru Izabela Mazurek. – Z życzliwości Teatru Polskiego w Bielsku korzystamy już od dwóch lat. Są dla nas przygotowywane specjalne spektakle z audiodeskrypcją, którą opracowuje Fundacja Siódmy Zmysł. Spektakle te cieszą się dużą popularnością wśród niewidomych – dodała.

W tym sezonie 2015/2016, w którym Teatr Polski obchodzi jubileusz 125-lecie działalności wraz z Fundacją Siódmy Zmysł w ramach projektu Okolice sztuki. Audiodeskrypcja-integracja-ekspresja, dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Edukacja Kulturalna przygotował dla naszego środowiska kilka sztuk teatralnych, jak również warsztaty.

Z okazji tak wspaniałego jubileuszu 125-lecia Teatru Polskiego w Bielsku-Białej życzymy wszystkim osobom współpracującym z teatrem jak również miłośnikom teatru wielu fantastycznych przedstawień i niezapomnianych przeżyć artystycznych.

Andrzej Koenig, niewidomy

A tak było w Jeleniej Górze

Polski Związek Niewidomych oraz jego dolnośląski odpowiednik zorganizował w sali Arka przy parafii św. Jana Apostoła i Ewangelisty Święto Białej Laski. Podczas uroczystości odznaczono osoby wspierające działania na rzecz niewidomych i niedowidzących, był czas na występy artystyczne oraz integrację.

Międzynarodowy Dzień Białej Laski przypada na 15 października, spotkanie integracyjne odbyło się 8 dni później w Jeleniej Górze i jak podkreślają organizatorzy, chcieliby, aby kolejne koła PZN organizowały naprzemiennie imprezę w kolejnych latach. – Istotą spotkania jest integracja, pokazanie, że też jesteśmy w społeczeństwie i jak funkcjonujemy – powiedziała Anna Jaworska, szefowa jeleniogórskiego koła Polskiego Związku Niewidomych.

Wśród wyróżnionych za wzorową współpracę ze związkiem było Miasto Jelenia Góra. W imieniu prezydenta Marcina Zawily, odznaczenie odebrał zastępca wóldarza stolicy Karkonoszy, Jerzy Łuźniak. – Myślę, że ta współpraca będzie jeszcze bardziej owocna. Z jednej strony staramy się, by nasze jednostki współpracowały, a z drugiej strony bariery, które zdajemy sobie sprawę – jeszcze są w mie-

ście, będziemy starać się usuwać – zadeklarował wiceprezydent Jeleniej Góry. Za owocną współpracę podziękowano m.in. Miejskiemu Przedsiębiorstwu Gospodarki Komunalnej w Jeleniej Górze oraz posłance Zofii Czernow.

Święto Białej Laski to okazja do spotkań, wymiany doświadczeń, poglądów oraz integracji. Na co dzień niewidomi oraz niedowidzący borykają się z wieloma problemami, są bariery architektoniczne, bariery w zatrudnieniu, ale powoli sytuacja się poprawia. – Dużo się zmienia w tym kierunku. Gdy pojawia się problem niedowidzenia, spotykamy się z większym zrozumieniem, ale jeszcze dużo pracy przed nami. Nie jesteśmy osobami upośledzonymi, nie należy

się nas bać – podkreślała Anna Jaworska. Podczas spotkania poruszono też temat rynku pracy, do którego dostęp dla osób o dysfunkcji wzroku jest bardzo ograniczony. – Pracuje obecnie ok. 5 proc. osób niewidomych – powiedziała organizatorka Dnia Białej Laski w Jeleniej Górze.

W części artystycznej zgromadzeni goście wysłuchali koncertu laureatki Festiwalu Zaczarowanej Piosenki – Katarzyny Nowak, która jest doskonałym przykładem, że pomimo barier,

w życiu można osiągnąć wiele. Niewidoma artystka występowała już w swojej karierze u boku kilku gwiazd, jak chociażby Zbigniew Wodecki.

Tekst i fot. Przemek Kaczalko

Przegląd ciekawych blogów

Blogi często mają charakter dzienników czy pamiętników. To miejsce w internecie, gdzie dzielimy się swoimi osobistymi przeżyciami z różnych dziedzin, umiejętnościami, spostrzeżeniami na temat życia politycznego i społecznego. W niniejszym artykule postaramy się przybliżyć kilka blogów.

Zaczynamy od bloga „Listy do nieba”. Autorka opisuje to, co przeżywa pracując z osobami terminalnie chorymi, ale nie tylko. W swoich tekstach zwraca się bezpośrednio do Boga, tak jakby szukała u Niego wsparcia oraz odpowiedzi na nurtujące ją pytania. Traktuje go jak najbliższego przyjaciela, ponieważ wie, że On nigdy jej nie zawiedzie. Stara się wskazywać drogę ludziom, którzy tego potrzebują, jednak nigdy nie narzuca swojej woli. Prezentowany blog znajduje się pod adresem: <http://dziennik-milosierdziem-pisany.blogspot.com/>

Kolejną propozycją jest „Bo

prosty sposób opisuje wydarzenia ze swojego życia oraz ciekawostki związane z przyrodą czy przeczytanymi książkami. W swoich tekstach stara się pozytywnie patrzeć na świat. Warto przeczytać, by nabrać odrobinę optymizmu. Blog ten można znaleźć po adresie: <http://bo-zycie-ma-wszystkie-kolory-teczy.blogspot.com/>

Autorka następnego internetowego pamiętnika kieruje się ciekawym podejściem do życia: uważa, że nawet będąc osobą nieuleczalnie chorą można spełniać swoje marzenia. Podkreśla, że niepełnosprawność ruchowa nie oznacza niepełnosprawności intelektualnej. W swoich notatkach opisuje to, co ją spotkało. Przygody, które przeżyła. Polecam go serdecznie wszystkim tym, którzy są ciekawi nieco innego spojrzenia na świat. Adres bloga: <http://illuminatif-jeanne.blogspot.com/>

Kolejną ze stron, która przyciągnęła moją uwagę jest blog „Historie z wnętrza duszy”. Pisarka ukazuje w formie opowiadania dzieje dziewczyny niepełnosprawnej ruchowo. Pokazuje jej zmagania związane z codziennością. Opowieść jest fikcją literacką, historią pisaną przez kobietę, która podpisuje się nickiem „marzycielka mi”. Adres bloga: <http://historiepisanezwnetrzaduszy.blogspot.com/>

Przez listę pokazanych przeze

Joanna Jarosz prowadzi bloga „Bo życie ma wszystkie kolory tęczy”,
fot. Marta Zabłocka

mnie blogów chciałabym uświadomić odbiorcom, że pisanie tego typu wypowiedzi może być nie tylko formą uzewnętrznienia własnych myśli i poglądów, ale także wskazówką dla innych osób, które często nie potrafią docenić tego, co ich otacza. Narzekają na swój ciężki los, często nie zdając sobie sprawy, że wokół nich znajdują się ludzie, którzy pomimo cierpienia czerpią z życia całymi garściami.

Anna Tokarska
bloggerka

ACZkolwiek kocham życie –
zdjęcie autorki bloga

życie ma wszystkie kolory tęczy”. To historia pisana przez osobę niepełnosprawną w formie pamiętnika. Autorka w bardzo

Autorka bloga pt. Listy do nieba

„Zajrzyj” do książki mówionej

Jesteśmy zabiegani, na wiele rzeczy nie starcza nam czasu, odwołujemy przez to spotkania ze znajomymi. O wyjściu do kina, teatru czy muzeum nawet nie myślimy. Nie mówiąc o czytaniu. Wiele osób wciąż niechętnie korzysta z książek nagranych w formacie pliku mp3 (tzw. audiobooków) lub tzw. czytaka. Trzeba to zmienić.

Audiobook to nic innego jak książka mówiona, czyli nagranie dźwiękowe zawierające odczytany przez lektora tekst publikacji książkowej. W Polsce już w połowie lat 30. firma płytowa Orpheon nagrała bajki Adama Mickiewicza, czytane przez aktora i malarza Mariusza Maszyńskiego. Później książki mówione na taśmach magnetofonowych nagrywano od lat 60. XX wieku na potrzeby czytelników Biblioteki Polskiego Związku Niewidomych.

Na terenie powiatu cieszyńskiego można jeszcze wypożyczyć książki mówione nagrane na taśmach magnetofonowych w filii Biblioteki Miejskiej w Cieszynie przy ul. Srebrnej 6 – siedziba Polskiego Związku Niewidomych.

– Dysponujemy 610 tytułami książek mówionych z czego zasoby biblioteki to 430, nasze – czyli darowizny i egzemplarze zakupione ze środków Starostwa Powiatowego – to 180. Przeciętnie miesięcznie wypożyczanych jest ponad 200 tytułów. Ze zbiorów książek na kasetach korzysta już tylko trzech czytelników, w tym 95-letnia kobieta z czeskiego Cieszyna. Na bieżąco z biblioteką powiększamy nasze zbiory, z których korzystają zarówno niewidomi jak i zwykli czytelnicy – mówi Wiesława Kopoczek z filii biblioteki przy ul. Srebrnej w Cieszynie.

Pokaźnym zbiorem książki mówionej może pochwalić się również Biblioteka Publiczna im. J. Wantuły w Ustroniu.

– Nasz zbiór nie jest może tak duży jak w Cieszynie, ale także

posiadamy wiele ciekawych tytułów. Do dyspozycji czytelników jest ok. 250 audiobooków. W ramach posiadanych środków powiększamy zbiór dwa razy w roku. Jesteśmy w trakcie zamawiania kolejnych tytułów skierowanych dla dzieci, młodzieży i dorosłych – przedstawia Krzysztof Krysta, dyrektor biblioteki.

Od roku biblioteki m.in. w Skoczowie, Goleiszowie, Zebrzydowicach posiadają w swoich

Fot. Anna Zwolenkiewicz

Panorama firm w języku braille'a

zbiorach książki nagrane w formacie „czytak”. Jednak do ich słuchania potrzebne jest urządzenie typu „czytak” lub program zainstalowany w telefonie czy

tablecie, umożliwiający odtwarzanie tego typu plików. Książki te biblioteki otrzymały dzięki współpracy samorządów z Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Larix” im. Henryka Ruszczyca.

Osoby niewidome, znające pismo Braille'a, mogą w kołach Polskiego Związku Niewidomych wypożyczyć książki i czasopisma wydane takim właśnie pismem.

Przykładowe audiobooki

Fot. Beata Tyrna

Osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z zaznaczonym symbolem – choroba oczu – mają do dyspozycji zbiory audiobooków w Głównej Bibliotece Pracy i Zabezpieczenia Społecznego w Warszawie, które mogą ściągać (tylko do użytku własnego).

Kolejnym udogodnieniem, dla osób słabowidzących, są książki drukowane powiększoną czcionką. Po te książki często sięgają osoby starsze. Te zbiory w bibliotekach nie są obszerne ale wiele bibliotek poszerza ofertę.

Wiele osób zapewne nie da się namówić na zmianę książki drukowanej na książkę mówioną, ale są osoby, które jedynie dzięki takim wydaniom mogą zapoznawać się z literaturą. W samochodzie, autobusie czy pociągu, zamiast stale słuchać tej samej muzyki, możemy odsłuchiwać książkę mówioną.

Andrzej Koenig
Niewidomy

Sejmiki razem

O możliwościach wspólnego działania na rzecz osób niepełnosprawnych mówiono podczas Ogólnopolskiej Konferencji Sejmików Osób Niepełnosprawnych, która odbyła się w Łodzi w połowie września. Wnioski są obiecujące.

Konferencja prezentowała działalność i osiągnięcia Sejmików Osób Niepełnosprawnych oraz możliwości finansowego wspierania osób z niepełnosprawnościami w ramach nowej perspektywy EFS na lata 2014-2020. Otworzył ją wiceprezydent Łodzi Krzysztof Piątkowski. Podkreślił rolę tego spotkania w integracji środowiska działającego na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Celem działania Sejmików jest wspieranie działalności organizacji członkowskich, koordynacja ich współpracy i współdziałania, reprezentowanie interesów osób niepełnosprawnych, tworzenie warunków dla pełnego i aktywnego udziału osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym oraz wspieranie działań na rzecz

realizacji zasady równości szans tej grupy obywateli w społeczeństwie.

– Możliwość wysłuchania poszczególnych wystąpień, ale przede wszystkim wspólne debatowanie, otwiera przed naszymi organizacjami nowe szanse – powiedziała Barbara Kadziewicz, prezes Lubuskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych. Jednym z efektów konferencji jest podjęcie decyzji dotyczącej podpisania ogólnopolskiego porozumienia Sejmików Osób Niepełnosprawnych.

Po co? – Po pierwsze, żeby organizacje osób niepełnosprawnych miały zidentyfikowane potrzeby i starały się o środki z różnych źródeł w sposób zintegrowany – odpowiada Stanisław

Schubert, prezes Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych, który także uczestniczył w konferencji. – Chodzi o to, żeby nie konkurować ze sobą ubiegając się o środki z tych samych źródeł. Głównym źródłem finansowania organizacji osób niepełnosprawnych, zrzeszonych w sejmikach, a tych sejmików jest w Polsce osiem, jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. I w tej materii również występujemy bardzo często jako konkurencji. Doświadczenia wskazują, że PFRON woli mieć jednego dużego partnera. Naszym drugim celem powinno być też dążenie do ustalenia jednolitych procedur w różnych obszarach, np. wspólne zasady wydawania kart parkingowych, ujednolicenie różnego rodzaju ulg, np. w komunikacji miejskiej. Obecnie w każdym mieście są one inne.

– Spotkania sejmików umożliwiają nam zapoznanie się z dobrymi praktykami – dodała Barbara Kadziewicz. – Skoro innym się udało to my też możemy spróbować przenieść takie działania do

naszego miasta. Czasem nie trzeba wywarzać otwartych drzwi, ale trzeba wiedzieć, że ktoś te drzwi już otworzył.

Porozumienie podpisało pięć sejmików: szczeciński, lubuski, karkonoski, łódzki i krakowski. Założyły one Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sejmików Osób Niepełnosprawnych. – Statut już został opracowany i został złożony wniosek o rejestrację – dodał S. Schubert. Jego zdaniem, przyniesie to korzyści organizacjom zrzeszonym w sejmikach, a przede wszystkim – osobom niepełnosprawnym. – Nie ma obawy o zachwianie finansowania tych organizacji, wszystko jest policzalne, zapisane w projektach – podkreślił.

To nie jedyne tematy, jakie poruszano na konferencji sejmików. Zastępca dyrektora Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych p. Alina Wojtowicz-Pomierna omówiła nowe

spojrzenie na niepełnosprawność, zawarte w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. W wystąpieniu podkreśliła rolę tego aktu prawnego ze względu na liczbę osób z niepełnosprawnościami (na świecie jest 659 mln a w Polsce – prawie 5 mln) i zakres tematyczny, obejmujący poszanowanie godności i niezależności, niedyskryminację, równość szans, pełne i skuteczne uczestnictwo i włączenie w społeczeństwo.

Teresa Hernik, prezes Zarządu PFRON przedstawiła zasady współdziałania z organizacjami pozarządowymi przy realizacji projektów, których adresatami są osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny.

W imieniu organizatorów Konferencji wystąpili Tomasz Musielski – prezes i Wojciech Łukaszewicz – wiceprezes Łódzkiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych. Podkreślili oni rolę edukacji

i wspólnego działania wszystkich organizacji na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami oraz przedstawili działania Łódzkiego Sejmiku na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

O działaniach związanych z dostosowaniem tras, miejsc i obiektów turystycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami w usługach turystycznych mówił prezes KSON Stanisław Schubert. KSON ma w tym temacie spore doświadczenie, rokrocznie organizuje cykle wycieczek krajoznawczych dla osób niepełnosprawnych. Realizował też innowacyjny projekt „Gościnni niepełnosprawni”, zachęcając hotelarzy do zatrudniania inwalidów. Szeroko o projektach tych pisaliśmy w poprzednich wydaniach NTiT.

Ciekawy, choć mało optymistyczny wniosek, można wysnuć po wysłuchaniu prelekcji przedstawicieli akcji „Szlachetna Paczka”: Marty Kosiorek oraz Romana Bartoszu (odpowiednio koordynatora i asystenta koordynatora akcji). „Szlachetna Paczka” ma za zadanie nie tylko niesienie pomocy, ale i przełamywanie barier. Niestety, zaangażowanie młodzieży w działania na rzecz osób potrzebujących wciąż jest niewielkie.

M.D.

Fot. ŁSON

Pan Andrzej dzięki wytrwałości i silnej determinacji woli znowu mówi

Jeśli się chce, można wiele

67-letni Andrzej Łysiak jest po laryngektomii. Jeszcze przed trzema laty mówił szeptem i nie mógł porozumiewać się bez pomocy osób trzecich. Przypadek pana Andrzeja to dobry przykład silnej woli, konsekwencji i wytrwałości, która w rezultacie doprowadziła do znacznej poprawy jakości jego życia.

Pan Andrzej pierwsze godziny dnia spędza na korekcie mowy zastępczej (przeponowej) nagrywając, odtwarzając i poprawiając brzmienie swojego głosu. Jego historia powinna być motywacją dla wszystkich, którzy zmagają się z podobnym problemem. Jak widać, nawet po tak drastycznej operacji jak usunięcie krtani można wrócić do sprawności i żyć normalnie.

Poniżej publikujemy fragment listu pana Andrzeja:

„To między innymi dzięki spotkaniom z wami wróciłem do normalnego życia. Czasami nawet zapominam, że jestem chory. Miałem ostatnio zabawną i podnoszącą mnie na duchu historię. Załatwiałem jakąś sprawę w którymś z urzędów. Mówiłem, jak wiadomo, głosem ochrypniętym. Odzywa się do mnie facet słowami: chrypka z przeziębienia czy za dużo się wczoraj śpiewało? Dochodzę do dużej wprawy w mówieniu. Tak, jak pisałem, czasami zapominam o tym co przeszedłem. Zacząłem pisać książkę w wolnych chwilach – mam ich niestety na razie mało, ale myślę, że zbiorę się w sobie. Tematyka: Jak wróciłem do normalności i prawie pełnej sprawności. Dzięki czemu nie potrzebuję stałej opieki jestem w 100 procentach samodzielny. Prowadzę naprawdę poważne rozmowy

biznesowe i nie mam żadnych problemów w porozumiewaniu się. Dalej pracuję nad poprawą mowy. Myślę, że jeszcze można

więcej. Chciałbym pomóc innym. Zobaczymy czy się uda.”

(Red/Andrzej Łysiak)

Fot. Archiwum Andrzeja Łysiaka

Kogo wybraliśmy?

Za nami wybory do Sejmu i Senatu RP. Wyniki są powszechnie znane, ale przypominamy je z dziennikarskiego obowiązku. Przybliżamy też, jak głosowali mieszkańcy regionów, w których ukazuje się Biuletyn „Niepełnosprawni Tu i Teraz”.

Zdecydowanym zwycięzcą wyborów do Sejmu jest Prawo i Sprawiedliwość, które uzyskało 37,58 procent poparcia. Drugie miejsce zajęła Platforma Obywatelska z poparciem 24,09 procent. Na trzecim miejscu na podium znalazł się Ruch Kukiza, na którego głosowało 8,81 procent wyborców. W Sejmie znajdują się także przedstawiciele Nowoczesnej Ryszarda Petru (ugrupowanie to uzyskało poparcie 7,60 procent) oraz Polskie Stronnictwo Ludowe (5,13 procent). Frekwencja w wyborach wyniosła 50,92 procent.

Przekładając wyniki na mandaty poselskie: PiS ma w Sejmie 8. kadencji 235 posłów, Platforma Obywatelska – 138, Kukiz '15 – 42, Nowoczesna Ryszarda Petru – 28, PSL – 16. Zgodnie z tym, pozwoli to partii PiS na samodzielne rządy.

Do Sejmu nie weszły: Zjednoczona Lewica, która miała poparcie wielkości 7,55 procent. Był to jednak komitet koalicyjny i próg wyborczy dla takiego komitetu wynosił 8 procent, partia KORWiN – 4,76 procent, Razem – 3,62 procent oraz inne, mniejsze ugrupowania.

Patrząc na mapę administracyjną kraju, PiS wygrał w 14 z 16 województw. PO była lepsza jedynie w województwach Zachodniopomorskim i Pomorskim.

Jelenia Góra i Legnica

W okręgu tym (okręg nr 1) zwyciężyło Prawo i Sprawiedliwość (w samej Jeleniej Górze minimalnie lepsza była Platforma Obywatelska). Posłami zostali: Adam Lipiński (miał najlepszy wynik w okręgu – 26,2 tys. głosów), Elżbieta Witek, Marzena Machałek (ma już drugą kadencję, swoje spo-

łeczne biuro w KSON-ie), Krzysztof Kubów, Wojciech Zubowski, Ewa Szymańska (wszyscy PiS), Ewa Drozd, Stanisław Huskowski, Zofia Czernow, Robert Kropiwnicki (PO), Robert Winnicki (Kukiz '15) oraz Elżbieta Stępień (Nowoczesna). Frekwencja w okręgu jeleniogórsko-legnickim: 46,71 procent.

Gorzów i Zielona Góra

W okręgu nr 8 (zielonogórsko-gorzowskim) był niemal remis: PiS uzyskało poparcie wielkości 28,27 procent, Platforma Obywatelska – 28,21 procent. Region ten był mocno podzielony, dla przykładu w Gorzowie i Zielonej Górze zwyciężała nieznacznie Platforma Obywatelska, ale w powiatach sułecińskim i wschowskim zdecydowanie lepszy był PiS. PO wygrywała m.in. w powiatach słubickim, strzelecko-drezdeńskim. Posłami zostali: Elżbieta Rafalska, Marek Ast, Jerzy Materna, Artur Zasada, Jacek Kurzępa (PiS), Stefan Niesiołowski (najlepszy wynik w okręgu

– 29,3 tys. głosów), Bożenna Bukiewicz, Tomasz Kucharski, Katarzyna Osos, Krystyna Skibińska (PO), Jarosław Porwich (Kukiz '15) i Paweł Pudłowski (Nowoczesna). Frekwencja w tym okręgu wyniosła: 44,63 procent.

Bielsko-Biała i Cieszyna

W okręgu nr 27 (do którego należą wymienione wyżej miasta) zdecydowanie wygrało Prawo i Sprawiedliwość (40,42 procent), PO uzyskała 23,57 procent poparcia. W samym Cieszynie minimalnie (o około 3,5 procenta) lepsza była Platforma Obywatelska, w Bielsku-Białej – wyraźnie (o 8,5 procenta) wygrał PiS. Posłami zostali: Stanisław Szwed (46,2 tys. głosów – najwięcej w okręgu), Stanisław Pięta, Kazimierz Matuszyny, Jacek Falfus, Grzegorz Puda (PiS), Mirosława Nykiel, Małgorzata Pępek (PO), Jerzy Jachnik (Kukiz '15), Mirosław Suchoń (Nowoczesna). Frekwencja w okręgu: 56,35 procent.

R.Z.

Kto do Senatu?

Podobnie jak do Sejmu, zdecydowanym zwycięstwem PiS-u zakończyły się wybory do Senatu. Na sto mandatów PiS objął 61, PO – 34, PSL – 1. Cztery pozostałe mandaty objęli kandydaci startujący z własnych komitetów. W okręgu cieszyńskim senatorem został Karol Węglarzy (PO), w jeleniogórskim – Krzysztof Mróz (PiS), a w gorzowskim – Władysław Komarnicki (PO). Pełną listę posłów i senatorów można znaleźć na stronie Państwowej Komisji Wyborczej – www.pkw.gov.pl.

Niewidomi grają w bowling i kręgle

O tym, że bowling jest sportem dostępnym dla wszystkich, także niepełnosprawnych, można było się przekonać podczas „VI Ogólnopolskiego Turnieju Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu BESKIDY 2015”, który odbył się pod koniec września na kręgielni w klubie „Atmosfera” w Bielsku Białej.

Fot. Izabela Mazurek

Turniej bowlingu niewidomych – Beskidy 2015.

Zasady gry są niezwykle proste. Celem jest strącenie wszystkich kręgli poprzez trafienie ich kulą. Rozgrywka składa się z dziesięciu rund, a każda runda z maksymalnie dwóch rzutów. Wyjątkiem jest ostatnia, dziesiąta runda, w której możliwe są maksymalnie trzy rzuty. Punkty zdobyte przez gracza w poszczególnych rundach odpowiadają liczbie strąconych kręgli. W bowlingu mamy 10 kręgli ustawionych w trójkąt, a w kręglach klasycznych – 9 kręgli ustawionych w karo.

Do stolicy Podbeskidzia zjechało prawie 60 niewidomych lub słabowidzących zawodników wraz ze swoimi asystentami i kibicami z terenu całej Polski, m.in. z Zamościa, Poznania, Lublina, Chorzowa czy Warszawy. W turnieju uczestniczył m.in. wielokrotny Mistrz Polski w kategorii B3 – Zbigniew Strzelecki oraz Marek Zwolenkiewicz. Obaj zawodnicy są członkami kadry narodowej niewidomych. Z. Strzelecki reprezentował Polskę na tegorocznych Mistrzostwach Świata w koreańskim Seulu.

Osoby niewidome i słabowidzące grające w bowling podzielone są na trzy kategorie: B1 – osoby niewidome (aby wyrównać szansę wszystkim zawodnikom mają dodatkowo zasłonięte oczy), B2 – osoby widzące ale tylko wokół siebie i B3 – osoby słabo widzące. Zawodnicy z kategorii B2 i B3 grają zazwyczaj na zmianę na jednym torze, aby zawodnik z kategorii z B3 pomagał słownie temu z B2. – Do gry używamy kul różnej wielkości i wagi. Każdy zawodnik ma założone specjalne obuwie. Buty do kręgli mają podszewę wykonaną z tworzywa, które pozwala na zrobienie odpowiedniego poślizgu przed rzutem kulą. Buty są używane tylko w kręgielni, chronią rozbieg przed porysowaniem i zniszczeniem – tłumaczy zasady Marek Zwolenkiewicz, zawodnik klubu „Karolinka” Chorzów.

W zeszłym roku zawody były rozgrywane na mniejszej kręgielni w Czechowicach Dziedzicach z uwagi na kapitalną przebudowę obiektu w Bielsku-Białej. Obecnie zawodnicy mają do dyspozycji

wyremontowany obiekt w stolicy Podbeskidzia, z ośmioma profesjonalnymi torami.

– Czynniki wpływające na dobre rzuty jest wiele: smarowanie toru, nawierzchnia, temperatura panująca na kręgielni. W zeszłym roku udało mi się wygrać ten turniej w swojej kategorii B3 i na to samo liczę dzisiaj – powiedział po oddaniu ostatniego rzutu Zbigniew Strzelecki, który w środowisku ma pseudonim „Zając”.

Jak dużo trzeba trenować aby utrzymywać wysoką formę?

– Jestem zawodnikiem „Karolinki” Chorzów, mieszkam i pracuję w Warszawie, a w sezonie gram w bowling z osobami pełnosprawnymi w lidze w Płocku. Właśnie podczas zawodów czy turniejów się doszkalamy – odpowiada Zbigniew Strzelecki.

– Na treningi kręgli klasycznych jeżdżę do Raciborza, a bowling to ćwiczę głównie na zawodach i turniejach – odpowiada Marek Zwolenkiewicz.

Atmosfera na kręgielni jak i poza nią podczas tego czterodniowego turnieju była wyśmienita. Rywalizacja była zacięta, uczestnicy cieszyli się z poprawienia swojego rekordu życiowego, ale i ze spotkania ze znajomymi lub nawiązania nowych kontaktów.

Podsumowaniem tego niech będą słowa mojej 10-cio letniej córki Marty Koenig, która po wyjściu z zawodów powiedziała: byłam pierwszy raz na kręgielni i jest tu superowo. A jak zobaczyłam niewidomych, którzy mieli zakryte oczy to nie wierzyłam, że trafią do celu. A oni to robili bezbłędnie...

Andrzej Koenig
niewidomy

Zadbać o zęby

Jama ustna stanowi jedyny w swoim rodzaju kompleksowy element organizmu, mający stałe połączenie ze światem zewnętrznym. Już od pierwszych chwil życia pojawiają się w niej drobnoustroje, które znajdują doskonałe warunki do rozwoju i rozmnażania.

Systemy obronne, wytwarzane przez organizm starają się nas uchronić przed ewentualnymi chorobami i zapewnić równowagę sił. Do takich mechanizmów należy: samooczyszczanie podczas aktu żucia, ślina wraz z całym arsenałem funkcji obronnych, oraz budowa nabłonka wyściełającego jamę ustną. Jednak mechanizmy te nie wystarczają do zachowania równowagi pomiędzy zdrowiem a chorobą. Próchnica, zapalenie dziąseł, krwawienia, choroby przyzębia, pokazują bezsilność systemów obronnych organizmu wobec namnażającej się flory bakteryjnej.

Chciałabym zwrócić uwagę na wielką potrzebę edukacji w zakresie profilaktyki jamy ustnej, prawidłowej higieny zębów, dziąseł i szyjek zębowych.

Grupą szczególną są dzieci i młodzież szkolna, gdzie brak odpowiedniej wiedzy na temat technik szczotkowania zębów, wyboru odpowiedniej szczoteczki, pasty i innych dodatków wiąże się z szybkim pojawieniem się próchnicy, krwawiących dziąseł w przestrzeniach międzyzębowych, czyli choroby zakaźnej. **PRÓCHNICA JEST CHOROBA ZAKAŻNĄ!** Czego nie zniszczy próchnica w wieku młodym, dokończą paradontopatie w wieku dojrzłym. W bardzo dużym

stopniu to my decydujemy o wyborze drogi. Wybierzmy zdrowie i piękny uśmiech. Utrzymanie pełnych łuków zębowych do późnej starości jest absolutnie możliwe.

Dzisiaj wiemy już znacznie więcej na temat chorób jamy ustnej, które w dużym stopniu przyczyniają się do poważnych chorób w całym organizmie. Przewlekłe stany zapalne przyzębia wywołują skutki daleko poza jamę ustną. Choroba wieńcowa, cukrzyca, udar mózgu, a nawet przedwczesny poród u kobiet wskazują na powiązania tych i prawdopodobnie wielu innych schorzeń ze średnią i głęboką postacią zapaleń przyzębia i próchnicy zębów. To jak bomba z opóźnionym zapłonem w naszym organizmie.

Usuńmy przyczynę a nie będzie choroby!

W Polsce problem próchnicy i chorób tkanek okołożębowych jest dramatycznie duży. Już u 60 procent trzylatków mamy do czynienia z próchnicą zębów mlecznych. Jest to początek piramidy problemów w przyszłości: wśród 80 procent 5-latków ma próchnicę zębów mlecznych, 80 procent 12-latków ma próchnicę ale już zębów stałych, wśród 15-latków problem dotyczy 91 procent społeczeństwa a wśród 18-latków – aż 95 procent. Ba-

dania naukowe pokazują że Polacy powyżej 67 roku życia mają bardzo duże braki w uzębieniu.

Nowości protetyczne typu: korony, mosty, implanty, cyrkon, porcelana, pełna ceramika, licówki itp., dają nam złudne poczucie bezpieczeństwa i możliwości odtworzenia zniszczonego naszego uzębienia w stopniu doskonałym. Reklamy i wszelkiego rodzaju artykuły zachęcają nas do skorzystania z usługi. Naturalnie cena jest odpowiednia do jakości. Pamiętajmy jednak, że nic co jest sztuczne nie może równać się z naturą. Zdrowy ząb, zdrowe przyzębie jest najcenniejsze, najlepsze dla naszego zdrowia.

Mycie zębów nie jest naszą ulubioną czynnością, musimy jednak sobie uświadomić że tylko dokładne, mechaniczne pozbycie się płytki bakteryjnej z miejsc najbardziej narażonych na atak bakterii (przestrzeni międzyzębowych, okolicy szyjek zębów i grzbietu języka) w przyszłości uchroni nas przed wieloma problemami.

Wybierając szczoteczki, zwracamy uwagę na ich gęstość i miękkość. Tylko miękkie i gęste włosie na szczoteczce jest w stanie prawidłowo wypolerować nasze zęby i nie uszkodzić powierzchni szkliwa i dziąsła. Podobnie szczoteczki międzyzębowe – powinny mieć rdzeń nierysujący powierzchni zęba a także dokładnie wymiatać złoży z przestrzeni międzyzębowych. Zwracamy uwagę na skład past i płukanek. Zawarty w nich SLS jest szczególnie dla nas szkodliwy.

Pamiętajmy, że zdrowie zaczyna się w jamie ustnej. Choroba również.

Renata Dzedzicka

Porozmawiaj o spadku i testamentcie

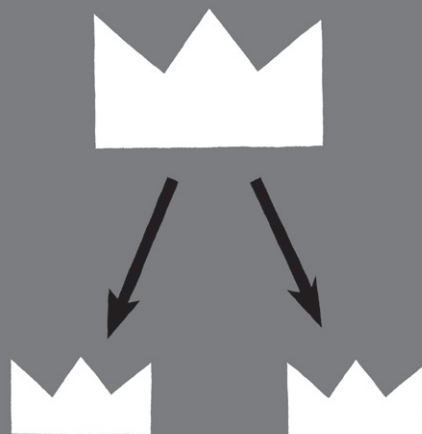
W ostatnią sobotę listopada (28 XI) odbędzie się Dzień Otwarty Notariatu. Zainteresowani mieszkańcy będą mogli skorzystać z informacji udzielanych przez rejentów w 24 miastach Polski, w tym m.in. we Wrocławiu, w Jeleniej Górze i Legnicy.

W tym roku hasłem przewodnim akcji jest „Porozmawiaj z notariuszem o dziedziczeniu”. Notariusze chcą podzielić się wiedzą m.in. o darowiznach, testamentach, umowach o dożywociu i o umowach renty. Udzielą także informacji o zmianach w prawie spadkowym, które weszły w życie w 2015 roku. Dotyczą one spadków z elementem transgranicznym oraz wprowadzenia jako zasady dziedziczenia z dobrodziejstwem inwentarza. Dyżury notariuszy odbędą się 28 listopada w godz. 10-16,

w Jeleniej Górze w Książnicy Karkonoskiej (ul. Bankowa 27), w Legnicy – w Galerii Piastów (małe patio na parterze, ul. Najświętszej Marii Panny 9), we Wrocławiu – w budynku Starej Giełdy (Plac Solny 16). Szczegółowe informacje o terminach i miejscu spotkań można znaleźć na plakacie. Bliższe informacje o akcji są zamieszczone na stronie: <http://www.porozmawiajz-notariuszem.pl/>

R.Z.

DZIEŃ OTWARTY NOTARIATU

Porozmawiaj z notariuszem o dziedziczeniu

28 listopada 2015, 10.00-16.00

Jelenia Góra
Książnica Karkonoska
ul. Bankowa 27

Wrocław
Budynek Starej Giełdy
Pl. Solny 16

Legnica
Galeria Piastów-małe patio-parter
ul. Najświętszej Marii Panny 9

Urząd Notarialny
Jelenia Góra

Urząd Notarialny
Wrocław

Urząd Notarialny
Legnica

Listy pani Ziuty

Co na to górnicy?

W nocy, panie redaktorze, nie mogłam spać. Nie dosyć, że mój stary jak zwykle wydawał odgłosy przypominające pomruki lwa cierpiącego po konsumpcji nieświeżego szaszłyka z antylopy, to na dodatek lokatorzy z góry urządzali prywatkę. Rano czekałam na sąsiada na klatce schodowej, aby zwrócić mu uwagę na niestosowne zachowanie przy pomocy słów powszechnie uznanych za obraźliwe. Wyglądał jak wymięta szmata, ale zachował resztki inteligencji, bo od razu zaczął mnie przepraszać.

– To nie to, pani Ziuto, o co pani nas podejrzewa. Ciężko pracowaliśmy z moją Zochą nad powiększeniem rodziny.

– Szajba wam odbiła?

– Żadna szajba, ale ekonomiczne myślenie. Rząd ma płacić

po 500 złotych na każde dziecko. Jakbym miał chociaż piątkę, to by było 2500. Tyle jako ochroniarz nie zarabiam, a jaka to niewdzięczna robota! Po wyciągnięciu klientowi ukradzonego batonika z kieszeni, często słyszę, abym sam go zjadł i się nim udławił. A ja nie cierpię słodczy! Poza tym, jak sobie przypominę, że się wysługuję zagranicznym korporacjom, które nie płacą podatków do naszej narodowej kasy, to na sam widok czegoś słodkiego jeszcze bardziej mnie mdli.

– Ale dlaczego ta nocna praca tak pana zmęczyła?

– Wyszedłem z wprawy pani Ziuto. Powiem więcej – trochę też zapomniałem jak dzieci się robi. Dobrze, że teraz w internecie można znaleźć popularnonaukowe

filmy instruktażowe. Jestem więc zmęczony i fizycznie i psychicznie. Nic dziwnego, że twarz mi się nieco zestarzała, ale po kosmetykach krajowej produkcji wszystko powinno wrócić do normy.

Podczas porannego spaceru zauważyłam, że mój sąsiad nie był jedynym, który wziął się za realizację rządowych zaleceń. Mężczyźni wyglądali podobnie jak on, natomiast kobiety od czasu do czasu przeciągały się zalotnie i tryskały humorem. Sporo osób kręciło się w pobliżu banków. Widocznie były zainteresowane wzięciem kredytu na poczet przyszłych dochodów.

Wielu wyborców zastanawia się jak nowy rząd poradzi sobie z problemami nurtującymi polskie górnictwo. Sądzę, że powiększanie przyrostu naturalnego może być interesującą alternatywą dla zwalnianych z kopalń. Podobno górnicze związki zawodowe już ją analizują.

Ziuta Kokos

KRZYŻÓWKA z KSON-em

Nr 7

RODZAJ PLUSZU		PAJECZAK Z RZĘDU ROZTOCZY, PASOŻYTY		CZĘŚĆ MECZU TENISOWEGO		CHIŃSKA ŻYWICA Z SUMAKA (OZDOBY)	KARNAWAŁOWA MASKOTKA		SREBRZYSTY METAL L.AT. 39		KŁOPOT, ZATROSKANIE
NÓŻ CHIRURGICZNY		WILLA SZYMANÓW					ŻOŁNIERZ POLICJI TURECKIEJ		PLACÓWKI LECZNICZA		
							WARSTWA SPOŁECZNA W INDIACH				
STOS, KOPA							STAWIA NA NOGI				
					ARBUZ						RDZENNA LUDNOŚĆ NOWEJ GWINEI OKOL. WYSP
					ZAPOTRZEBOWANIE NA TOWAR						
IRCHA, MIĘKKA SKÓRKA (NP. OWCZA)							PORT NAD M. CZARNYM, UZDROWISKO I KĄPIELISKO				
HETMAN KOZACKI, BOHATER UTWORU J. SŁOWACKIEGO		POBIERANE NA GRANICY				WÓDZ TROJAŃSKI, PROTOPLASTA RZYMIAN	HINDUSKI INSTRUMENT STRUNOWY				
		JEDENASTU Z MADRYTU					SZKOCKA SPÓDNICA				
							60 SZTUK				
NITKOWATA KOMÓRKA, SKŁADNIK GRZYBNY	TYGRYS, I MRUCZUS (RYS I LEW)		LEKCEWAŻY WARTOŚCI					BRAT LECHA I CZECHA			
			NIE JAWA					RYBKĄ AKWARIOWĄ			
JEDNOSTKA ADMINISTR. W POLSCE XII-XIII W.											ROZPŁYWANIE SIĘ W POWIETRZU
				MIT. KRÓL MYKEN, SYN PELOPSA							
				PRZY BUCIE JEŻDZĄCA							
NIWA, ROLA		ŚWIĄTYNIA GR. LUB JEJ GŁÓWNA CZĘŚĆ					FABRYCZNY I WULKANICZNY				
		ŻYWICA Z CZERWCÓW ŁĄKOWYCH					JEZYK BUDD. TEKSTÓW OD III W. P.N.E				
SKAŁA MAGMOWA, MAT. BUDOWLANE I DROGOWY	DAWNA STOLICA GÓRN.BIRMY		ALARM, BAZA METEO W KANADZIE	PAZUR					FRANCUSKA PANI	WYSPA ODYSA	
				WOLNE MIEJSCE							
						CIERPI NA NIEDOKRWISTOŚĆ					
MIASTO W INDIACH, WYPRĄWIONA SKÓRA						MIEJSCE W KLASYFIKACJI					
DZWIĘKOWY APARAT TELEF.						WARZYWO					
									STOPIEŃ WTAJEMNICZENIA W DZUDO		
UKŁAD MIĘDZY-NARODOWY	1786-1853 FRANC. MAT., ASTRONOM, FIZYK, POLITYK						MASKUJĄCY KOLOR				
				SOLO W OPERZE				IMIE WEST, HOLLYWOOD. AKTORKI PRZEDWOJENNEJ			

Litery z pól zaznaczonych szarym kolorem, czytane z góry na dół, utworzą rozwiązanie. Należy wpisać je w miejsce obok, wyciąć, przykleić na kartkę pocztową i przesłać na adres redakcji: Niepełnosprawni Tu i Teraz, ul. Osiedle Robotnicze 47A, 58-500 Jelenia Góra z dopiskiem „Krzyżówka nr 7”, bądź przynieść osobiście, w terminie do 30 grudnia. Spośród nadesłanych odpowiedzi rozlosujemy nagrodę – niespodziankę. Ze zwycięzcą skontaktujemy się telefonicznie bądź drogą mailową. Nagrody w konkursie przekazał KSON oraz Wydawnictwo Ad-Rem. Autorem krzyżówki jest Henryk Suchodół.

ROZWIĄZANIE

Moje dane osobowe:

imię i nazwisko:

adres:

telefon (mail):

NASZ INFORMATOR NA CZAS WOLNY

Co, gdzie, kiedy...

TEATRY

JELEŃ GÓRA

• **Teatr im. Cypriana Kamila Norwida:** „Pierścień wielkiej damy” – 27.11, g. 19.00; „Łódeczka” (spektakl dla najmłodszych) – 28-29.11, g. 11.00; „Scrooge. Opowieść wigilijna” – 4.12, g. 10.00 i 19.00 oraz 5-6 i 8.12, g. 17.00; „Cudownie, wundervoll, uzasny” – 9.12, g. 19.00; „Scrogge. Opowieść wigilijna” – 12-13.12, g. 17.00; „Mąż mojej żony” – 19.12, g. 19.00 i 20.12, g. 16.00; Kabaret Paraniennormalni (scena impresaryjna) – 20.12, g. 18.00 i 20.30; „Czego nie widać” (sylwestrowy spektakl przedpremierowy) – 31.12, g. 20.00.

• **Zdrojowy Teatr Animacji:** „Tymoteusz Rymcimci” (spektakl z audiodeskrypcją i projekcją dialogów) – 25-27.11, g. 11.00; „Rydygier, mój przyjaciel wampir” – 29.11, g. 16.00; „Wymyślone podróże Mo” – 1.12, g. 9.00 i 10.30 oraz 2.12, g. 9.00 (po spektaklu wizyta św. Mikołaja); „Brzydkie kaczątko” – 3.12, g. 9.00 i 10.30 oraz 5.12, g. 16.00; Wielki Teatr Legend Karkonoszy – 8-9.12, g. 10.00; „Brzydkie kaczątko” – 10.12, g. 10.00; Zdrojowy czwartek z filharmonią (pastorałki) – 10.12, g. 19.00; „Wymyślone podróże Mo” – 11.12, g. 10.00; „Cyrk Doktora Dolittle” – 13.12, g. 16.00; „Dekameron” – 18.12, g. 19.00.

GORZÓW WLKP.

• **Teatr im. Juliusza Osterwy:** „Moralność pani Dulskiej” – 26.11, g. 10.00; „Sceny dla dorosłych, sztuka kochania” – 27.11, g. 17.00 i 20.00; „Moralność pani Dulskiej” (finał konkursu Klasyka Żywa) – 28.11, g. 19.00, Andrzejki w rytmie

Soul&Fanky (zabawa przy muzyce z czarnych płyt) – 28.11, g. 20.30 2 Art Cafe; „Moralność pani Dulskiej” – 30.11, g. 12.00 i 17.00; „Bal w operze” – 1-2.12, g. 13.00 oraz 3.12, g. 11.00 i 13.00; „Królowa Śniegu” – 4.12, g. 9.00 i 11, 5.12, g. 16.00 i 20.00, 6.12, g. 12.00 oraz 8-9.12, g. 9.30 i 11.30; „Baju, baju mój naju” – 10 i 12.12, g. 10.00; „O krasnoludkach i sierotce Marysi” – 11.12, g. 10.00, 13.12, g. 16.00, 15-17.12, g. 9.00 i 11.30 oraz 18.12, g. 10.00; „Trzy razy Piaf” (scena studyjna) – 19.12, g. 19.00; Najpiękniejsze melodie świata pod choinkę – 19.12, g. 20.00; „Paryż i Ty” (wieczór sylwestrowy) – 31.12, g. 20.00.

CIESZYN

• **Teatr im. Adama Mickiewicza:** „Heca 2015” (Cieszyńskie wieczory Kabaretowe) – 28-29.11, g. 18.00; Koncert kolęd i pastorałek (wykonawcy: Alicja Majewska, Olga Bończyk, Zbigniew Wodecki i Włodzimierz Korcz) – 4.12, g. 18.00; „Między łózkami” – 11.12, g. 17.30 i 20.30; Musical Szach – 14.12, g. 9.00 i 11.00 oraz 15.12, g. 9.00 i 18.30; „Czerwony Kapturek” – 17.12, g. 9.00 i 10.30; „Valse de Vienne” (walce wiedeńskie) – 18.12, g. 19.00; Rodzinne spotkanie świąteczne – 26.12, g. 16.00; „Spróbujmy jeszcze raz” – 31.12, g. 20.00.

KINA

JELEŃ GÓRA

• **Helios** – Galeria Sudecka, al. Jana Pawła II 51. Rezerwacja telefoniczna: indywidualna – 75 718 64 19, grupowa – 75 765 74 78; Lot, ul. Poczтовая 11, tel. 75 76 76 370, kino@kino-lot.pl; Grand, ul. Krótka 3, tel. 600 272 831 oraz +48 75 75 223 78, kinogrand@o2.pl.

GORZÓW WLKP.

• **Helios**, Al. Konstytucji 3 Maja 102, tel. 95 737 27 38, fdp.pl/repertuar/gorzow-wielkopolski/Helios; 60 Krzesel, ul. Pomorska 73, tel. 95 733 25 26, mosart.pl/60-krzesel.

CIESZYN

• **Piast**, ul. Ratuszowa 1, tel. 33 852 04 26, e-mail: biuropiast@interia.pl

IMPREZY

JELEŃ GÓRA

Warsztaty artystyczne – 28.11, od g. 9.00 w Jeleniej Górze przy ul. Bacewicz 4 (Zabobrze). Celem warsztatów jest rozwój: kreatywnego myślenia, wyobraźni, umiejętności pracy w grupie, zdolności manualnych oraz umiejętności koncentracji na zadaniu i doprowadzaniu projektu do finału. Metody, to różnorodne techniki plastyczne, lepienie z mas, wycinanie, klejenie, przedstawianie. Szczegółowe informacje: tel. 75-76-76-006.

GORZÓW WLKP.

27 listopada Miejskie Centrum Kultury odwiedzi zespół CZERWIE, który tworzy muzykę do spektakli teatralnych i filmów. Tym razem będzie można obejrzeć obraz „Charlie Żołnierzem” (w roli głównej Charlie Chaplin) z muzyką na żywo w wykonaniu zespołu. Początek o godz. 19.30.

CIESZYN

Centrum Kultury i Sztuki „Dwór Kossaków” zaprasza 28 listopada o godz. 16.00 na spotkanie poświęcone książce Zofii Kossak „Z otchłani”. Gościem będzie prof. Zdzisława Mokranowska, wykładowca Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach oraz w Zakładzie Teorii Literatury Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej Uniwersytetu Śląskiego.

Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych
serdecznie zaprasza do korzystania z usług

CENTRUM INFORMACJI I WSPARCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Centrum Informacji oferuje osobom niepełnosprawnym, rodzinom, opiekunom oraz pracodawcom i instytucjom zainteresowanym problematyką rehabilitacji społeczno-zawodowej bezpłatne:

- porady i informacje w zakresie problematyki społeczno-zawodowej osób niepełnosprawnych
- porady prawne
- porady psychologa
- pośrednictwo pracy z możliwością korzystania z ofert pracy
- porady Społecznego Rzecznika Osób Niepełnosprawnych i Pacjentów
- porady mediatora sądowego
- porady asystenta rodziny

**CENTRUM CZYNNIE JEST:
PONIEDZIAŁEK – PIĄTEK 10.00-16.00**

NAPISZ DO NAS!

info@kson.pl

Mediator d/s Karnych i Cywilnych

Dorota Gniewosz

Radca Prawny-Aplikant

Mateusz NOWAK

Radca Prawny

Bartosz NOWAK

Radca Prawny

Jakub PAWLAK

Psycholog

Maja KOZŁOWSKA

Doradca ds. poradnictwa
socjalnego i rodzinnego
Alicja MROCZKOWSKA

**Bezpłatne porady prawne
dla osób**

niepełnosprawnych

(terminy porad uzgadniane
w biurze KSON lub telefonicznie)

INFORMACJE I ZAPISY
w biurze KSON

ul. Osiedle Robotnicze 47A,
tel. 75 752 42 54, 75 752 31 83
800 700 025 (bezpłatna infolinia)

Redaguj BIULETYN razem z nami!

Zapraszamy do współredagowania biuletynu
Niepełnosprawni Tu i Teraz.

Czytelniku!

Coś Cię denerwuje, chcesz zabrać głos w ważnej sprawie, opisać własne przeżycia, podzielić się doświadczeniami? Czekamy na listy, spostrzeżenia, artykuły dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych.

Materiały prosimy przysyłać pod adres:

Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych,
ul. Osiedle Robotnicze 47A,

58-500 Jelenia Góra z dopiskiem „BIULETYN”, lub
drogą elektroniczną na adres: biuro@kson.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i zmian
redaktorskich w nadesłanych artykułach.

SPOŁECZNY RZECZNIK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I PACJENTÓW ZIEMI JELENIÓGÓRSKIEJ

przyjmuje we wtorki

w godz. 11.00-13.00

i czwartki w godz. 13.00-15.00

w biurze Karkonoskiego Sejmiku

Osób Niepełnosprawnych

Osiedle Robotnicze 47A

w Jeleniej Górze.

Od 1 czerwca zapraszamy do Karkonoskiego Klubu Seniora i Wolontariusza!

Zabytkowy tramwaj promocją Gorzowa Wielkopolskiego

Tramwaj dostał kolejne „życie”.

Replika zielonego przedwojennego tramwaju od wielu lat stoi w centrum miasta. Wnętrze zabytkowego pojazdu sporadycznie było wynajmowane przez instytucje do celów reklamowych i informacyjnych. Przez jakiś czas sprzedawane były tu ciasta i lody. Od dłuższego czasu nic w nim się nie działo, a właściwie działa się źle, bo pojazd ulegał dewastacji. Przed całkowitym zniszczeniem, od niedawna ratują historyczną bimbę uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Fundacji „Złota Jesień” oraz Środowiskowych Domów Samopomocy przy współpracy z Zespołem Szkół Gastronomicznych im. Febronii Karamać.

W stacjonarnym pojeździe są dobre warunki do prowadzenia promocji przez cały rok. Jest tu doprowadzona energia elektryczna, są założone grzejniki, jest także doprowadzona woda. Tramwaj znajduje się w pobliżu Kawiarni, którą przy współpracy z uczniami „Gastronomika” prowadzą także niepełnosprawni tych placówek, a która uroczyście została otwarta w tym roku w czerwcu.

Adam Siekiera i Łukasz Suwary sprzątają wnętrze tramwaju. Pracami porządkowymi na zewnątrz zajął się Andrzej Grudziński. Pierwsze prace promowała Magda Duda i Adam Siekiera.

Obok informacji o wydarzeniach kulturalnych, promowane są tu także dzieła gorzowskich twórców z różnych dziedzin, a także prezentowane są wytwory

wykonywane przez osoby niepełnosprawne, uczestniczące w zajęciach placówek pomocowych.

Gorzowianie chętnie kupują jabłuszka – renety, wykonane z gipsu i filcu, twierdząc, że są one doskonałą dekoracją każdej kuchni. Reneta landsberska, typowana jest jako jeden z symboli miasta. Jej nazwa pochodzi od Landsberga – tak przed wojną nazywał się Gorzów

Tramwaj dostał kolejne „życie”.

Wielkopolski. W tramwaju można kupić wiele różnych gadżetów reklamujących nadwarciański gród. Będą tam oferowane okolicznościowe pamiątki i dekoracje. Na pewno w sprzedaży znajdą się bombki choinkowe i szopki bożonarodzeniowe. Będą informacje o koncertach i wystawach, a nade wszystko swoje prace mogą pokazywać rodzimi twórcy.

Replikę tramwaju usytuowano w Gorzowie Wlkp. w 2004 r. z okazji wejścia Polski do Unii Europejskiej. Trzy lata później, pod osłoną nocy, ważącą prawie 6 ton bimbę w tajemniczych okolicznościach przetransportowano do Zielonej Góry i ustawiono przed hotelem śródmiejskim. Do „porwania” tramwaju przyznali się zielonogórcy dziennikarze radiowi, którzy potrzebowali eksponatu do prezentowania swoich audycji. Emitowane były przez całe wakacje. Po zabawnej historii, tramwaj wrócił do Gorzowa i nadal cieszy się zainteresowaniem turystów.

Rekonstrukcję zabytkowego tramwaju wykonała gorzowska firma Poraj w oparciu o zachowane XIX-wieczne fotografie.

Wanda Milewska

Kurator wystaw artystycznych Marek Sitko, z lewej Agnieszka Para, Magda Duda i Tomasz Pieczyński.